

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 237 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 27. OŽUJKA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Prvomajska proslava Savjetovanje Komiteta za elektrotermiju i elektrokemiju

Odbor za proslavu 1. maja, koji je nedavno formiran pri Općinskom odboru Socijalističkog saveza, na svom prvom sastanku donio je okvirni program ovogodišnje prvomajske proslave.

Uoči 1. maja u svim privrednim organizacijama, ustanovama i školama bit će održana predavanja o značenju međunarodnog praznika radničke klase. Na Poljani maršala Tita glazba JNA upriličit će koncert, a na Obali Oslobođenja bit će priređen vatromet. Proslava će biti obilježena svečanom akademijom u Narodnom kazalištu, te brojnim kulturno-umjetničkim i sportskim pridredbama. Predviđena su natjecanja u okviru Radničkih sportskih igara, kao i nogometni turnir na kojem će, pored domaćeg »Šibenika«, sudjelovati zagrebački »Metalac« i splitski klubovi »Hajduk« i »Split«. Drugog dana proslave radni kolektivi organizirat će izlete u bližu i dalju okolicu.

U nedjelju Kotarska konferencija SSRN

U nedjelju 31. o. m. održat će se u prostorijama Kotarskog sindikalnog vijeća IX. godišnja konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik, koja je bila odgođena zbog smrti predsjednika Savezne narodne skupštine druga Moše Pijade.

Na konferenciji će se podnijeti izvještaj o radu organizacije SSRN, a ujedno će se izabrati novo kotarsko rukovodstvo.

Pripreme za izbor novih radničkih savjeta

Na području kotara u punom jeku su pripreme za izbore novih radničkih savjeta. Predviđeno je da se izbori završe do kraja mjeseca travnja, međutim bit će potrebno da se oni održe i prije određenog roka, kako bi se moglo navrijeme izabrati delegate za kongres radničkih savjeta.

Neka poduzeća, kao Boksitni rudnici, HE »Miljacka«, TLM »Boris Kidrič«, »Jadran«, »Luka i skladišta«, već su održala predizborne sastanke na kojima su dosadašnji radnički savjeti podnijeli izvještaj o svom jednogodišnjem radu. To je ujedno polaganje računa kolektivno u radu organa, kojima je u toku godine bio povjeren važan i odgovoran zadatak upravljanja poduzećem. Pored toga su predlagani i kandidati za nove radničke savjete. Tom prilikom se raspravljalo o dosadašnjim rezultatima rada, o proizvodnji, organizaciji rada, o higijensko-tehničkoj zaštiti, štednji, radnoj disciplini, nagrađivanju i slično.

Osim tih pitanja u izvještajima bi svakako trebalo iznijeti problematiku radničkog upravljanja. Govoriti o slabostima, ali ujedno pri-

kazati i uspjehe, kojih je doista bilo u dosadašnjem djelovanju radničkih savjeta. Na predizbornim sastancima moralo bi se više govoriti o važnosti predstojećih izbora i o značenju prvog kongresa radničkih savjeta. Kod predlaganja kandidata za nove organe radničkog upravljanja potrebno je voditi računa o njihovoj kvaliteti, a ujedno da u novoizabranim radničkim savjetima bude zastupljena omladina i žene.

Obavljaju se i pripreme za izbor delegata za kongres radničkih savjeta. Iz našeg kotara sudjelovat će 14 delegata u radu kongresa. Industriji i rudarstvu predstavljat će 5 delegata, građevinarstvo 2, saobraćaj 2, trgovinu i ugostiteljstvo 2, dok će ostale privredne djelatnosti predstavljati 2 delegata. Njih će birati novi radnički savjeti iz svojih redova.

Da bi izborne pripreme, koje su političke i organizaciono-tehničke naravi, u potpunosti uspjele, potrebno je da se, pored sindikalnih organizacija u taj značajni posao aktivno uključe i organizacije Saveza komunista i Socijalističkog saveza.

U razdoblju od 20. do 23. o. m. u Šibeniku je održano I. savjetovanje Komiteta za elektrotermiju i elektrokemiju Jugoslavije, koje je upriličeno pod pokroviteljstvom Saveza mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Jugoslavije. Savjetovanje je organiziralo šibensko društvo inženjera i tehničara. Savjetovanju su, pored 85 delegata iz čitave zemlje, prisustvovali sekretar za industriju NR Hrvatske Vinko Meškov, zatim predsjednik Komiteta i direktor Instituta za elektroprivredu iz Zagreba ing. Mates, generalni sekretar Komiteta prof. ing. Radomir Arsenijević, te članovi Međunarodnog saveza za proučavanje elektrotermije Francuz M. Descarsin i Holanđanin W. de Ruiter, kao i predstavnik Saveza inženjera i tehničara Poljske Tadej Shrzypek. Na savjetovanju su pročitani izvodi iz 23 referata sa područja primjene elektrotermije, a zatim su poslije opsežne diskusije donijeti odgovarajući zaključci.

Prvi dan savjetovanja imao je svečani karakter. Prisutne delegate i goste pozdravili su predsjednik NO-a općine Šibenik Petar Rončević, zatim Vinko Meškov, Bruno Ungarov, predsjednik Društva inženjera i tehničara Šibenik

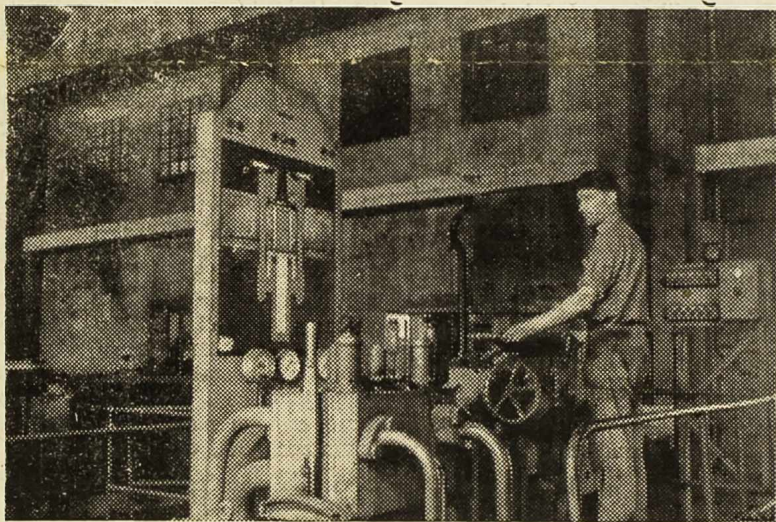
i ing. Herman Mates. Prije referata koji je podnio prof. ing. Radomir Arsenijević o značenju elektrotermijskih primjena minutom šutnje odana je počast uspomene preminulog predsjednika Savezne narodne skupštine druga Moše Pijade. Potom su gosti iz Francuske i Holandije podnijeli referate o primjenama elektronike i o suradnji proizvođača električne energije s industrijom u Holandiji.

Drugog i trećeg dana savjetovanja čitani su izvodi iz referata. Referenti su bili: prof. ing. R. Arsenijević, ing. V. Majer, in. E. Žabkar, ing. M. Dobrović, ing. Z. Blažević, prof. dr. ing. R. Poniž, ing. D. Kalić, J. Jan, ing. Z. Vrebčević, ing. M. Kršul, ing. M. Milojković, ing. J. Borštner, ing. S. Zimonjić, ing. V. Ledinski, ing. N. Nikolić, teh. Dž. Nuhic, ing. S. Mišković, ing. E. Krotin, ing. P. Stošić, ing. B. Lolić, ing. M. Cvijić, ing. B. Dimitrijević i prof. ing. M. Rakić.

U svojim referatima naši stručnjaci dali su iscrpan prikaz primjene elektrotermije i elektroke-

mije i njihov značaj za našu privredu. S obzirom na bogat elektroenergetski potencijal, po kojem naša zemlja zauzima drugo mjesto u Evropi, predviđa se da će u skoroj perspektivi elektrotermija naći na široke primjene u našoj industriji, poljoprivredi i domaćinstvima. Ona će osobito doći do izražaja u elektrokemijskoj i elektrometalurgijskoj industriji. Njeno djelovanje ne će se samo odraziti na povećanje proizvodnje i pojeftinjenje proizvoda, već i na životni standard radnih ljudi. S tim u vezi potrebno je već sada voditi računa o stvaranju kadrova kao i o organiziranju odgovarajućih instituta i udruženja. Međutim, primjena elektrotermije u našoj zemlji nailazi na izvjesne teškoće. Slaba gradska razvodna mreža i kućne instalacije glavne su kočnice kod upotrebe termičkih aparata. Poseban problem u tom smislu predstavlja situacija na našem selu. Godišnje se za kuhanje i ogrijevanje troše ogromne količine drva.

(Nastavak na 2. strani)

Iz tvornice elektroda i ferolegura

Iz zemlje i svijeta

PREDSJEDNIK TITO STIGAO JE IZ BEOGRADA U ZAGREB gdje je učinio posjetu fabrici »Rade Končar«.

ODRŽANA SJEDNICA PREDSDJENIŠTVA Centralnog vijeća Saveza sindikata na kojoj je diskutirano o nacrtu Uredbe o raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija. Centralno vijeće je stalo na stanovite da sav višak prihoda iz povećanja produktivnosti treba ostavljati poduzećima.

U BEOGRAD JE STIGLA DELEGACIJA CK KP FRANCUSKE. Istog dana počeli su razgovori s delegacijom CK SKJ, na čijem se čelu nalazi Edvard Kardelj. Francusku delegaciju predvodi Fransoa Biju.

POTPREDsjednik SAVEZNOG IZVRŠNOG VIJEĆA Svetozar Vukmanović stigao je u posjetu Kairu na poziv egipatskog predsjednika Naseru. Egipatskom predsjedniku Svetozar Vukmanović je predao ličnu poruku predsjednika Tita.

IZVRŠNI ODBOR SAVEZA BORA CA JUGOSLAVIJE održao je sjednicu na kojoj je po republikama izvršio raspodjelu pomoći za školovanje djece palih boraca.

INDIJSKI MINISTAR KRIŠNA MENON STIGAO U KAIRO i sastao se s predsjednikom Naserom. Razgovor s egipatskim predsjednikom trajao je oko 7 sati.

ŠEF KABINETA PREDSDJENIKA EGIPATSKE REPUBLIKE Sabri sastao se, na svoj zahtjev, s jugoslovenskim ambasadorom u Kairu Josipom Đerdom i razgovarao o egipa tskom memorandumu o Sueskom kanalu.

PREDSDJEDNIK SOVJETSKE VLAD E BULGANJIN uputio je zapadnonjemačkom kancelaru Adenauer u novo pismo u kome se preciznije izlažu gledišta sovjetske vlade i taj panju odnosa između dviju zemalja.

JANOŠ KADAR DOPUTOVAO JE NA ČELU MADARSK E vlade i partiske delegacije u Moskvi.

U HAMILTONU NA BERMUDSKIM OSTRVIMA završeni su razgovori Ajenhauer-Makmilan. U razgovorima šefova SAD i Britanije učestvovali su i ministri inozemnih poslova Dales i Selvin Lojd.

GENERALNI SEKRETAR UN D AG HAMARŠELD stigao je u Kairo i sastao se s predsjednikom Naserom.

U MADARSKOJ JE OSNOVAN SAVEZ komunističke omladine.

Uloga komuna i stambenih zajednica u rješavanju problema socijalne zaštite

Savezna narodna skupština, kako se očekuje, razmatrat će tokom mjeseca aprila perspektivni plan razvitka socijalne zaštite. Povodom toga uredništvo »Servisa za lokalnu štampu« je zamolilo drugaricu Lidiju Sentjurs da odgovori na pitanje: »Kakva je uloga komune i stambenih zajednica u rješavanju problema socijalne zaštite«.

— Ja bih prije svega htjela da kazem da danas, kada govorimo o perspektivi daljeg razvitka socijalne zaštite — izjavila je Lidija Sentjurs — time podrazumijevamo mnogo kompleksnije probleme nego što je to bio slučaj dosada. Pod pojmom socijalne zaštite obično se podrazumijeva rješavanje pitanja koja su naslijede prošlosti, pitanja koja nam je nametnuo narodnooslobodilački rat i sistem stare Jugoslavije (osiguranje ratnih vojnih invalida, djece palih boraca i uopće siročadi, problem socijalno neosiguranih starih ljudi i defektnih lica i t. d.).

Diskusije koje su vođene u posljednje vrijeme račistile su ta pitanja. Naime, tempo razvitka industrijalizacije, kakav je bio u Jugoslaviji, kao industrijalizacija zemlje uopće, donose sobom čitav niz socijalnih problema koje treba u današnjoj situaciji i u neposrednoj budućnosti da rješavamo. Tu mislim razne probleme, kao što su problem vrlo brzog mjenjačnja socijalne strukture u gradu, (dolazak mladih ljudi sa sela u grad, gdje su novi uslovi života koji nameću rješavanje životnih problema u vezi sa potpuno novim okolnostima u kojima se oni dotle nisu nalazili dok su živjeli na selu), problem brzog uključivanja žena u proizvodnju, i t. d. Taj kompleks problema se još više proširuje i sa samom našom konkretnom situacijom u pogledu nestašice stanova, zatim tu se nameće i pitanje vanbračnih majki, odnosno zaštite njihove djece, problem alkoholizma, kao i uopće problem zaštite djece zaposlenih roditelja.

Dalje, imajući u vidu ljude u radnom odnosu, pogotovu ako su zaposlene i žene, nailazi se tu na još čitav niz pitanja koja treba rješavati kompleksno, posmatrajući te probleme i sa stanovišta podizanja proizvodnosti rada i ekonomskih interesa poduzeća (problem stanova, komunalnih usluga, problem osnovne higijene, pravilne ishrane, pravilnog korišćenja godišnjeg odmora, organizacije zabave, izleta i t. d.) jednom riječju problem koji se nameću kad posmatramo čovjeka u konkretnim uslovima današnjice, pogotovu čovjeka koji je uključen u radni proces, ili će biti uključen u njega.

Sva ta pitanja mora da obuhvati perspektivni plan socijalne zaštite, samo, u ovom periodu naziv — socijalna zaštita — ne bi više odgovarao, jer njome se obuhvataju mnogo kompleksnija pitanja koja spadaju u mnogo širu oblast, oblast socijalne politike.

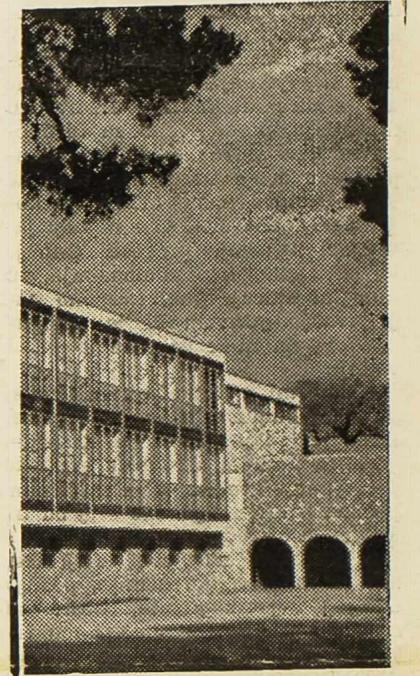
Prirodno je da se tu postavi i pitanje tko bi trebalo da rješava te probleme socijalne politike. Jasno je da tu ne možemo ostati samo na nekim organima uprave (sekretarijati, savjeti, odbori), nego u rješavanju svih tih pitanja treba uključiti mnogo širu inicijativu, počev od državnih organa, organa društvenog samoupravljanja u republikama, srezovima, komunama, podkrajnim organizacijama i t. d., a naročito bih htjela podvući stambene zajednice kako su tretirane u rezoluciji Savezne narodne skupštine na prošlom zasjedanju, kada su razmatrani principi iz stambenog zakonodavstva.

SAVJETOVANJE O TURIZMU

Izradit će se akcioni programi

Na inicijativu Sekretarijata za privredu NO kotara održan je sastanak svih zainteresiranih faktora o problemima turizma na području kotara. Nakon duže diskusije donesen je zaključak da Kotarski savez turističkih društava i NO-i općina u najkraćem roku dostave svoje akcijske programe u kojima treba da budu obuhvaćeni kapaciteti smještaja, cijene u panzionima, organizacija saobraćaja, zatim društvene priredbe i kulturno-prosvjetna djelatnost u turističkim mjestima, kao i pregled asortimana trgovačke mreže. Na sastanku je također bilo riječi o najaktuelnijim pitanjima turizma i ugostiteljstva, kao i priprema za ovogodišnju turističku sezonu.

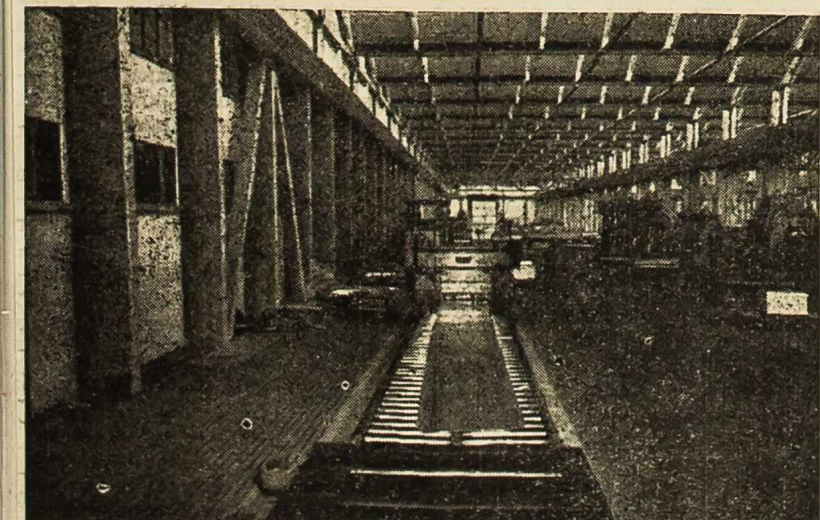
Drugim riječima, moje je mišljenje da je najrealnija perspektiva za rješavanje svih tih pitanja koje sam nabacila — komuna i stambena zajednica, dok će ostali organi, sekretarijati, odbori i savjeti za socijalnu politiku u republikama i srezovima više biti uključeni u to razmatranjem pitanja koja su u općem interesu, donošenjem propisa, vođenjem evidencije i statistike, analiziranjem mjera, naročito načina efikasnijeg rješavanja pojedinih problema, koristeći razmjenu iskustva i t. d. Da ne govorim o tome da ćemo daljom decentralizacijom ustanova i službi socijalne zaštite omogućiti da kroz stambenu zajednicu riješimo veliki dio socijalne problematike koju rješavamo sada za vrlo široki teren komune ili čak sresa. Neka pitanja koja rješavamo na području općine i sresa ostaju baš radi toga nerješiva, jer traže velike ustanove, a ako bi ih rješavali na užem području, u okviru, stambene zajednice, na primjer, ti problemi bi se i sa manje materijalnih

sredstava mogli rješavati, jer bi onda mogli da se uključe zainteresirani članovi stambene zajednice, kao i Socijalistički savez i društvene organizacije i građani sa područja na kome stanuju.

Cini mi se da u rješavanju socijalnih problema ne treba izgubiti iz vida i povezanost službe socijalnog osiguranja sa svim ovim problemima, jer su oni najostriji u gradovima i industrijskim centrima, tj. kod stanovništva koje je socijalno osigurano. Mi kroz socijalnu službu rješavamo pitanja zaposlenih majki, zaposlenih roditelja, alkoholizma, da ne uzmem problem defektnih, pri čemu treba da bude zainteresirano i socijalno osiguranje. Sada je praksa da socijalno osiguranje snosi troškove za rehabilitaciju defektnih lica, naročito djece samo ako je lice u zdravstvenoj ustanovi, ili ako je u azilu ili pedagoškoj ustanovi troškove snose ili roditelji ili komune, što je očividno nepravilno i što je tipična posljedica nepravilne resorske podjele tko je nadležan za pojedine ustanove.

Ako bi sva ta pitanja ozbiljnije povezali sa sistemom socijalnog osiguranja, smatram da bi našli i dopunska materijalna sredstva za rješavanje tih problema. U okviru socijalnog osiguranja imamo fond za zdravstvenu preventivu koji se još ne koristi dovoljno, čak ostaje jedan dio sredstava neiskorišćen, a čini mi se da je to neposredno povezivanje preventive sa svim pitanjima socijalne zaštite nužno. Majka koja radi ostaje kod kuće zbog njege bolesnog djeteta ili drugog lica. Fabrika plaća za prva tri dana, a zatim to pada na teret socijalnog osiguranja. Sve to nameće ogromne troškove socijalnom osiguranju, a ne koristimo, na primjer, dovoljno fondove preventive za ustanove za djecu da unaprijed spriječimo oboljenja djece ili socijalne slučajeve zapušteno djece, što se rješava kasnije ili kao slučaj mentalne higijene ili kao kriminalitet. Ako bi išli na formiranje socijalnih službi i ustanova u stambenim zajednicama, onda bi mogli i jedan određen procenat iz fondova za preventivu izdvajati za te službe, što bi u mnogome doprinijelo rješavanju socijalnih pitanja.

Hala elektrolize u TLM »Boris Kidrič«

Savjetovanje Komiteta za elektrotermiju i elektrokemiju

SAVJETOVANJE JE BILO VEOMA KORISNO

(Nastavak sa 1. strane)

ma statistici iz 1952. godine utrošak drva iznosio je oko 23 milijuna četvornih metara.

U diskusiji je ispravno ocijenjeno postojeće stanje. Izdijeljeno su najhitnije mjere koje bi trebalo poduzeti na povećanju opsega elektrotermije — dabome rukovodeći se prema našim specifičnim uvjetima i raspoloživim sredstvima.

Zaključci doneseni na ovom savjetovanju prvenstveno su obuhvatili perspektivni razvoj i značaj elektrotermije za našu privredu, a posebno za elektroprivredu i elektroindustriju. U prvom redu: tješnje suradivati s odgovarajućim privrednim organizacijama, institutima i udruženjima u zemlji i u inozemstvu, problematiku s ovog savjetovanja obradivati na visokim i srednjim školama, naročito pažnju

posvetiti primjeni elektrotermije u poljoprivredi i na selu, poraditi na rekonstrukciji postojeće električne mreže, organizirati racionalnije korišćenje električne energije, pomoći nastojanja mjerodavnih faktora na potpunom dovršenju novog objekta za proizvodnju ferolegura u tvornici elektroda i ferolegura u Šibeniku, te specijalnu brigu povesti o primjeni elektrotermije u aluminijskoj industriji, čije su perspektive razvoja u našoj zemlji velike.

Na savjetovanju su izmijenjena dosadašnja iskustva sa područja elektrotermije, te se ono pokazalo veoma korisnim utoliko više, jer će ono pridonijeti jačanju naše privredne moći i privrede u cjelini. Organizacija savjetovanja bila je na zamjernoj visini.

Učesnici su u toku savjetovanja posjetili TLM »Boris Kidrič« zatim

tvornicu glinice i aluminijsku, u Lovzovcu, tvornicu elektroda i ferolegura, kulturno-historijske znamenitosti Šibenika, slapove Krke, i Vodice.

Posljednjeg dana savjetovanja u prostorijama društva inženjera i tehničara predsjednik Narodnog odbora općine Šibenik priredio je prijem za učesnike i ostale uzvanke. Navečer je u istim prostorijama društvo inženjera i tehničara održalo društveno veče.

U nedjelju 24. o. m. Jugoslavenski komitet za elektrotermiju i elektrokemiju održao je svoju godišnju skupštinu na kojoj je proanaliziran rad u proteklom periodu. Nakon sevstrane diskusije donesen je godišnji plan i budžet, a zatim je izabran novi upravni odbor Komiteta.

Iz referata prof. ing. R. Arsenijevića

Već u toku Drugog svjetskog rata elektrokemijska i elektrometalurška industrija, u nekim od velikih zemalja, izbile su na čelo liste industrijskih potrošača električne energije.

Poslije rata primjena električnog zagrijavanja počela je naglo da prodire u metaloprerađivačku industriju, prvenstveno za termičku obradu metala, a zatim postupno i u druge industrije, tako da danas gotovo nema industrije koja se ne koristi električnim zagrijavanjem za svoje procese. Ono je ili potisnuto, kao racionalnije, u mnogim slučajevima, klasično zagrijavanje gorivom ili je omogućilo sasvim nove procese u proizvodnji.

Kvalitetni, visokolegirani čelik, u svim industrijskim zemljama, izrađuje se samo u električnim pećima, premda, za sada svjetska proizvodnja čelika u električnim pećima iznosi svega oko 5% od ukupne proizvedene količine.

S obzirom na ove činjenice, mnoge industrijske zemlje, poslije Drugog svjetskog rata, došle su na ideju da putem specijalnog tijela vrše koordinaciju svih onih koje problemi elektrotermije interesiraju u cjelini. Ta tijela su Nacionalni komiteti za elektrotermiju.

Pri održavanju III. Međunarodnog kongresa za elektrotermiju, u Parizu 1953. godine, sve zemlje učesnice koje su imale svoje Nacionalne komitete sporazumjele su se da osnuju odgovarajuću međunarodnu organizaciju koja se zove Međunarodni savez za proučavanje elektrotermije. Njegovo je sjedište u Parizu.

Ovo međunarodno tijelo ima za cilj da koordinira, na međunarodnom planu, rad pojedinih Nacionalnih komiteta.

Premda naša zemlja u to doba nije imala svoj Nacionalni komitet, njen predstavnik na tom kongresu bio je pozvan od organizatora, Francuskog komiteta za elektrotermiju, da ravnopravno učestvuje na sjednici na kojoj je osnovan Međunarodni savez za proučavanje elektrotermije. Prema tome, naša zemlja se ubraja u osnivače ove međunarodne organizacije.

Ova počast ukazana je našoj zemlji s obzirom na njen politički ugled kao i značaj njenih postojećih elektrokemijskih i elektrometalurških industrija kao i na mogućnost njihovog daljeg razvoja. Jugoslavenski komitet za elektrotermiju i elektrokemiju osnovan je 1955. godine.

Prema statutima, Komitet obavlja svoj rad, koji pokriva cjelokupnu problematiku, putem četiri komisije, i to:

Komisija za opća pitanja i naučno - istraživački rad, komisija za primjene, za konstrukcije i materijale, i komisija za energetiku i ekonomiku.

U komitet je zasada učlanjeno 16 privrednih organizacija, instituta i udruženja.

Kao što se vidi, velik broj naših poduzeća i ustanova koje interesiraju problemi elektrotermije i elektrokemije još nisu pristupili našem Komitetu.

DJEČAK STRADA OD KAPSULE

U Žitnici je teže stradao 12-godišnji Draško Bader. On je u svojoj ogradi našao jednu kapsulu i kad ju je prionio uz gorući komad drveta došlo je do eksplozije, kojom prilikom je dobio više težih ozljeda po rukama i ostalim dijelovima tijela. Unesrećeni dječak upućen je u šibensku bolnicu, gdje je nad njim izvršen kirurški zahvat.

(m.)

U našoj zemlji, već danas se u potrošnja u termičke svrhe oko 50% od ukupno proizvedene električne energije, iako domaćinstva ni izdaleka nisu elektrificirana u odnosu na zapadne zemlje, iako se poljoprivreda vrlo malo za sada koristi električnom energijom, iako su, najzad, izvjesne naše elektrokemijske i elektrometalurške industrije, kojima predstoje veliki razvoji, sa početnim kapacitetima. Elektrotermija i elektrokemija nailaze na značajne primjene naročito u zemljama koje raspolažu velikim količinama jeftine hidroelektrične energije.

Po svom hidroenergetskom potencijalu, Jugoslavija je na drugom mjestu u Evropi sa preko 50 milijardi kilovatsati hidroelektrične energije godišnje.

Od ovih rezervi, za sada se, putem izgrađenih postrojenja koristi svega oko 4%. Prema tome, značaj elektrotermije i elektrokemije u našoj zemlji rast će uporedo sa korišćenjem vodnih snaga za proizvodnju električne energije.

Nije naša parola: »Elektrotermija svuda, po svaku cijenu«, već »Elektrotermija tamo gdje pruža racionalnije rješenje, ali tada po svaku cijenu«.

Rad Komiteta na nacionalnom planu interesuje naročito elektroprivredu, elektroindustriju i industrijske potrošače električne energije u termičke svrhe.

Članovima Komiteta su pred očima samo interesi unapređenja nauke i tehnike i interesi zajednice. Prema tome, njihova mišljenja i njihovi prijedlozi za rješenje pojedinih problema, koje postavljaju elektrotermičke i elektrokemijske primjene su, u principu, nepogrešivi.

Raspravlja se o društvenim planovima općina

U Kninu povećanje proizvodnje

Oba vijeća NO općine Knin raspravljat će ovih dana o prijedlogu društvenog plana i budžeta za 1957. god. Prijedlog društvenog plana Općine karakterizira nekoliko osnovnih postavki, kao što su: povećanje fizičkog obujma proizvodnje u industriji i rudarstvu, zatim poboljšanje društvenog standarda i mjere za unapređenje poljoprivredne proizvodnje.

U gotovo svim granama privrede predviđa se povećanje društvenog proizvoda u odnosu na 1956. god., ali najveći porast zabilježit će industrija i rudarstvo.

Tvornica vijaka proizvest će 1800 t razne vijčane robe, rudnik sadre 40.000 t rudače, a ciglana u Strmici preko 3 milijuna komada opeka i 1.800.000 komada crijepa.

U koliko se ne poremete optimalni uvjeti, a uzimajući u obzir sredstva koja će u 1957. god. biti uložena za unapređenje poljoprivrede, brutto produkt ove oblasti porast će za 10% u odnosu na prošlu godinu, te će iznositi 1 milijardu i 132 milijuna dinara. Kod stočarstva glavna pažnja posvetit će se selekciji grla i povećanju produktivnosti stoke. U vezi s tom akcijom predviđa se omogućiti povećanje otkupa mlijeka od 2000 na 3000 i godišnje. Radi očuvanja zdravlja stoke te suzbijanja stočnih zaraznih bolesti predviđa se uvođenje umjetnog osjemenjavanja goveda. Za osnivanje centra za umjetno osjemenjavanje osigurano je 10 milijuna dinara.

U ratarstvu će se nastaviti poja-

Problemi koje postavljaju elektrotermička i elektrokemijska primjena u velikoj mjeri interesiraju osobito elektroprivredu, i u svim industrijskim zemljama elektroprivreda je ona koja podržava Nacionalne komitete za elektrotermiju, jer od njihovog rada ima velike koristi.

Da elektroprivreda mora imati interesa za rad nacionalnih komiteta za elektrotermiju, dovoljno je da spomenemo samo neke probleme, kao na primjer: dnevno i sezonsko izravnane dijagrama opterećenja električnih centrala i mreža putem elektrotermičkih primjenika, sposobnost mreža za prijem većih industrijskih elektrotermičkih opterećenja, priključak monofaznih industrijskih električnih peći na trofazne mreže, pojava vlikeri u slučaju priključka velikih trofaznih lučnih peći na mrežu i t. d.

Glavni cilj Savjetovanja bio je da se prikaže smotra glavnih elektrotermičkih i elektrokemijskih primjena u našoj zemlji, da se ukáže na njihov značaj kako za elektroindustriju i elektroprivredu tako i za privredu uopće i da se prikaže njihovo stanje kao i perspektive za daljnji razvoj.

Uvjereni smo da će se poslije ovog I. savjetovanja znati mnogo više o primjenama elektrotermije i elektrokemije u našoj zemlji, kao i o njihovom značaju za našu privredu, i da će mnoge naše industrije i ustanove, koje su prema radu našeg Komiteta bile ravnodušne, a kojima je ovaj rad od koristi, stupiti u članstvo Komiteta i u njemu aktivno suradivati.

Omladina na radu

Omladina se priprema

I ove godine, 1. travnja, omladina će nastaviti radnim akcijama. Već su izvršene potrebne pripreme. Formirani su općinski i kotarski štab za radne akcije, izraduju se planovi u dogovoru sa SS-RN, sindikatom, prosvjetnim organizacijama, »Partizanom« zadrugama i drugim, o tome gdje i kakve objekte izgraditi na području našeg kotara.

Prema dosadašnjim planovima može se vidjeti da će ove godine omladinske radne jedinice raditi na osposobljavanju i uređenju zgrada i prostorija u kojima će se odvijati kulturni i zabavni život omladine. Nastavit će se izgradnja sportskih objekata, dok će se uređenje školskih okoliša, izgradnja parkova i dječjih igrališta također pokloniti posebna pažnja. Predviđaju se i radovi na izgradnji i uređenju lokalnih puteva. Razmatra se i mogućnost sudjelovanja omladinskih brigada u radovima na isušivanju Kninskog polja, odnosno na izgradnji željezničkog čvora u Kninu ili pak HE Peruča.

Republički štab za radne akcije dodjeljivat će i ove godine prelazne zastave najboljim kotarskim organizacijama. Svaki omladinac i

omladinka, učesnik ovogodišnjih radnih akcija s više od 30 radnih sati primit će knjižicu i značku, dok će oni sa više od 50 radnih sati biti nagrađeni sa srebrnom, a preko 100 radnih sati zlatnom značkom.

Pojačana aktivnost organizacija SRVI

Pred izvjesno vrijeme počelo se ozbiljnije prilaziti poslu oko sređivanja i aktiviziranja organizacija Saveza ratnih vojnih invalida na našem kotaru. Tamo gdje organizacije uopće nisu postojale, održane su osnivačke skupštine na kojima se uglavnom govorilo o najvažnijim problemima invalida. Tako su prošle nedjelje održane tri osnivačke skupštine organizacija SRVI na našoj općini: u Prvic Šepurini, Prvic Luci i Srimi. Skupštinama su prisustvovali i predsjednik Kotarskog odbora SRVI, Nikica Zenić, zatim Stipe Bralić, predsjednik Općinskog odbora SRVI i Branko Pudar, tajnik Kotarskog odbora SRVI.

Na skupštini u Prvic Šepurini članovi invalidske organizacije upoznati su sa novom uredbom o invalidima, koja je u priličnoj mjeri pogodila mnoge od članova ove organizacije. Izraženo je mišljenje da se poduzmu odgovarajuće mjere u pravcu izmjene spomenute uredbе. Drug Nikica Zenić odgovarao je na mnoga pitanja, koja su članovima organizacije SRVI dosad bila prilično nerazjašnjena.

Kroz diskusiju se ispostavilo da

R. D.

Društveni plan općine na zboru birača u Drnišu

U prostorijama kina »Zora« u Drnišu održan je zbor birača na kojem se raspravljalo o prijedlogu društvenog plana i budžeta općine Drniš za 1957. god., kao i o izboru školskih odbora.

Prema društvenom planu u oblasti poljoprivrede predviđa se jača aktivnost osobito na učvršćenju poljoprivrednih zadruga i podizanju zadrughnih vinograda.

U industriji plan predviđa lagan porast. Proizvodnja boksita povećat će se na 220.000 tona. Slično povećanje doći će do izražaja i u rudnicima ugljena. I u kamenolomima predviđa se osjetno povećanje.

Šumarija u Drnišu nastavit će radove na melioraciji šikara, gdje će se saditi bajami i druge voćke. U stočarstvu se predviđa nabavka rasplodnih grla, kao i merinizacija ovaca.

Gradevinska djelatnost će također porasti. Predviđa se izgradnja

NAPLATA POREZA U KOTARU

Veoma slabo

Kako doznajemo iz Sekretarijata za financije NO kotara do 20. o. m. za I. kvartal o. g. izvršena je naplata poreza za svega 31,70%. Najlošije stanje u tom pogledu zabilježeno je u općinama Stankovci i Tiješno. Na općini Stankovci naplaćeno je 14,6, a na općini Tiješno 16,9% od ukupne sume. Ništa bolja situacija nije ni na općinama Drniš, Oklaj i Primošten, koje su daleko ispod prosjeka uplaćenog poreza na području Šibenskog kotara. Takvoj situaciji razlogom su mnoge očnosti. U prvom redu nedovoljno zalaganje finansijskih organa i nezainteresiranost općinskih odbora, zatim neprovođenje prinudnih mjera kod neurednih obveznika, a dobrim dijelom krivica leži i na političkim organizacijama, koje pre malo vode računa o pravovremenoj naplati poreza na svom području. U općinama Stankovci i Tiješno stanje je utoliko zabrinjavajuće, što iz prošle godine imaju duga svaka od po 4 milijuna dinara. Čudnovato je da je na općini Primošten, gdje je lanjske godine zabilježen dobar urod ulja, izvršena tako mala naplata.

Iznimku na čitavom kotaru predstavlja općina Vodice, čiji je finansijski aparat bez ikakvih prinudnih mjera uspio izvršiti naplatu u visini od 81%. To je u prvom redu posljedica velikog zalaganja finansijskih organa i zauzimanje ispravnog stava NO općine i političkih organizacija u mjestu. Ta općina po naplati poreza postigla je najbolje rezultate. Za njom slijedi općina Skradin sa 40,5% naplaćenog poreza, zatim općina Šibenik 39,3% i t. d.

se o invalidima rata pre malo vodi računa, a oni sami nisu znali kome bi se trebalo obratiti. I ne samo to. Izuzevši dvojicu, ni jedno dijete palih boraca u ovom mjestu ne prima doplatu — uglavnom zbog poreza. I dalje, od 88 invalida, većinom porodičnih, ima velik broj samohranih, koji ne primaju nikakav doplatu. Dakle, bilo je nepravilnosti, propusta i problema. Veoma mnogo. No, novoizabrani odbor ubuduće će nastojati otkloniti sve te griješke.

U Prvic Luci, međutim, stanje je bilo nešto bolje, jer je dosadašnji povjerenik i sadašnji predsjednik organizacije SRVI Dušan Šantić pokazao veliku aktivnost. Ali stanje u Srimi je prilično zabrinjavajuće. I ovdje ima nekoliko invalida, koji imaju pravo na punu invalidninu, međutim, od toga ne primaju ništa. Uslijed nesredeneog katastra dešava se da neki plaćaju porez na tuđu zemlju.

Novoizabrani odbori invalidske organizacije u tim selima trebati će da obave zamašan posao. Čvrsto smo uvjereni da će oni u suradnji s ostalim faktorima uspjati srediti stanje u svojim organizacijama.

Pitanja sa područja rada i radnih odnosa

PROBLEMI SU OZBILJNI

Razgovor s drugom Tomislavom Deanom, načelnikom Sekretarijata za rad Narodnog odbora kotara

— S obzirom na izvjestan zastoj u investicionoj izgradnji, koja je naročito na području kotara Šibenik proteklih godina bila dosta jaka, da li postoje viškovi radne snage i gdje se oni danas zapošljavaju?

— Prema posljednjim podacima na području kotara Šibenik ima 1850 radnika i radnika koji traže zaposlenje. Od tog broja po prvi put zaposlenje traži 429 radnika, a među njima je veći broj žena i to uglavnom s područja općine Šibenik.

Stručna struktura osoba izvan radnog odnosa je u većini slučajeva nepovoljna sa stanovišta potražnje radne snage. Među njima ima veliki broj radnika s umanjeno radnom sposobnošću i neodgovarajućim godinama, a veliki broj nema ni potrebnih kvalifikacija. Sve te osobe poduzeća nerado primaju, s obzirom na proizvodne zadatke koje imaju. Ovdje se postavlja problem prekvalifikacija tih ljudi na druga potrebna zvanja ili stvaranje takvih privrednih organizacija, gdje bi se oni mogli zaposliti, a na čemu se do danas malo učinilo.

Već broj osoba izvan radnog odnosa tereti našu zajednicu priličnim izdacima, pa je u toku 1956. godine na osnovu propisa o materijalnom osiguranju osoba izvan radnog odnosa isplaćeno oko 24 milijuna dinara.

Sprovođenjem odluke o ukidanju noćnog rada žena i radom na uvođenju analitičke procjene radnih mjesta u poduzećima, broj osoba izvan radnog odnosa se stalno povećava. Do danas se malo učinilo da bi se uporedo s tom pojavom izmislile mogućnosti proširenja postojećih pogona i otvaranja pojedinih uslužnih i zanatskih radionica i proširenja proizvodnje uopće, kako bi se postojeći višak radne snage pravilno razmjestio i zaposlio. Moje je mišljenje da bi u dogovoru s pojedinim poduzećima i narodnim odborima općina trebalo prije otvaranju korisnih javnih radova kako bi se sredstva koja daje zajednica korisno upotrebila.

Velik broj nove radne snage dolazi sa sela, što je i normalno. Međutim, taj priliv je neadekvatan potrebama i potražnji, a ima i mnogo slučajeva da poljoprivredni proizvođači, iako imaju dobrih mogućnosti za rad, napuštaju sela i forsiraju zaposlenje u industriji. U saniranju ovih prilika veliku ulogu trebale bi odigrati naše političke i zadružne organizacije, prve objasnjavanjem, a druge boljom organizacijom poljoprivredne proizvodnje u selima.

U vezi s problemom nezaposlenosti treba napomenuti i to, da su u protekloj godini mnoga poduzeća plaćala veće iznose za prekovremeni rad, pa će trebati izvršiti reviziju poslovanja tih poduzeća i u njima zaposliti jedan broj radnika.

— Spomenuli ste Odluku o zabrani noćnog rada žena u industriji.

Časopis „Socijalizam“

ORGAN CK SK JUGOSLAVIJE

Obavještavamo sve kotarske, općinske, tvorničke i ostale komitete, osnovne organizacije i članove SKJ, vojne pošte i druge čitaoce, da časopis počinje izlaziti redovno u svibnju ove godine.

Godišnja pretplata iznosi 780 Din polugodišnja 390 Din za inozemstvo 1200 Din

Cijena pojedinih broja u slobodnoj prodaji 80 dinara. Pretplatu za časopis prima Izdavačko poduzeće »Kultura«, Beograd, Ulica Moše Pijade 29/III, tekući račun 10-KB-32-2-77. Prilikom slanja pretplate treba naznačiti točnu adresu (mjesto-zadnju poštu) broj primjeraka, i da li je pretplata godišnja ili polugodišnja. Pretplata se prima pojedinačno i skupno.

S obzirom da će novi tjedni list, organ Saveza komunista Jugoslavije izlaziti pod nazivom »Komunist«, obavještavamo sve dosadašnje pretplatnike na časopis »Komunist«, da mogu svoju pretplatu prebaciti na novi časopis »Socijalizam«, o čemu treba obavijestiti izdavačko poduzeće »Kultura«, Beograd, Moše Pijade br. 29/III, telef. 24-011. Pretplatu za časopis »Socijalizam« treba poslati do 30. travnja o. g.

IZDAVAČKO PODUZEĆE »KULTURA« BEOGRAD

ji i građevinarstvu. Kako se ona kod nas sprovodi i na kakve se teškoće nailazi?

— Sprovođenje ove odluke zahtjeva nam izvjesne teškoće, naime, radi se o tome, da je najveći broj žena (oko 200), koje rade u noćnim smjenama, zaposleno u rudnicima drniškog bazena, dakle u kraju gdje postoje malo mogućnosti zaposlenja izvan tih poduzeća. U vezi toga održano je nedavno i jedno savjetovanje sa rukovodećim kadrom tog područja, međutim i pored toga teško ćemo uspjeti striktno sprovesti citiranu odluku bez otpuštanja izvjesnog broja žena sa posla.

— Naročito u posljednje vrijeme se kod nas mnogo govori i piše o izmjenama o platnom sistemu u privredi, o nedostacima na sprovođenju dosadašnjeg platnog sistema i t. d. Kako se to stanje odrazilo kod nas i kakve su sve tendencije došle do izražaja prilikom izrade novih tarifnih pravilnika?

— Komisija za plaće NO-a kotara nailazila je u svom dosadašnjem radu na izvjesne teškoće, naročito na one vezane s propisima, koji ne dopuštaju ispravke u griješama koje su se desile u vrijeme prijelaza s obračunskih plaća po tarifnim pravilnicima. To je stanje, donekle, regulirano povećanjem plaća u privrednim organizacijama u toku ove godine.

Cinjenica je, da u proteklom periodu naša poduzeća nisu koristila mogućnosti postojećeg platnog sistema za povećanje plaća odnosno proizvodnosti rada.

Pretpostavlja se da bi na našem području moglo po normi raditi oko 9400 radnika, međutim u prošloj godini normiranim radovima obuhvaćeno je 2410 radnika, dakle svega jedna četvrtina.

Sistem premiranja kao pozitivan faktor postojećeg platnog sistema je u načinu na koji je praktično primijenjen na našem području izgubio svoju svrhu. Naime, premiranjem su obuhvaćena sva radna mjesta u poduzećima, tako da se ono svodi na običnu raspodjelu viška (onda plaća. Osim toga, primjena premija je profanirana u pojedinim poduzećima, jer se na pr. u transportnim poduzećima »Jadrani« i »Luka i skladišta« premira točno dolaženje na posao, a u tvornicama Knjovca i ferolegura ažurnost knjigovodstva i t. d., kao da to nisu osnovne obaveze svakog radnika i službenika.

Uredba o plaćama je isto tako u mnogo slučajeva loše primijenjena. Naime, u ocjeni uslova, težine rada i potrebnih kvalifikacija, a u vezi toga i tarifnog stava za svako radno mjesto išlo se gledajući na ljude koji tamo rade, a ne prema samim radnim mjestima.

Do izvjesnih griješaka na izradi tarifnih pravilnika došlo je i ove godine u nekim poduzećima, jer se dano povećanje od 5 i 10% koristilo uglavnom za povećanje tarifnih stavova rukovodećih osoba (direktora, šefa računovodstva, šefa komercijalnog i sekretara poduzeća), a nije se uvijek vodilo računa i o drugim isto tako važnim radnim mjestima u proizvodnji.

Općinske komisije su u sporazumu s tim poduzećima uglavnom ispravile ove tendencije, pa se pretpostavlja da su tarifnim pravilnicima za ovu godinu donekle ispravljene i propusti ranijih godina.

— Na području našeg kotara je izgrađeno dosta novih industrijskih objekata. Da li se u vezi s tim javlja problem stručnih kadrova?

— Poznato je da je pretvaranje zemlje iz zaostale agrarne u naprednu industrijsko-agraru zemlju općejugoslavenski problem, ali on je mogao na našem području biti manji, da se srazmjerno investiranju u kapitalnu izgradnju ulagalo u podizanje stručnog školstva i da je sa strane nadležnih organa vodena određenija kadrovska politika.

Na osnovu jedne ankete koja je izvršena početkom ove godine kod većeg broja poduzeća na našem području, a u kojima radi oko 11.000 radnika, utvrđeno je da od 626 radnika koji pokrivaju mjesta visokokvalificiranih radnika, samo njih 260 imaju potrebnu stručnu spremu. Od 3595 radnika koji rade na radnim mjestima kvalificiranih radnika, potrebnu stručnu spremu ima svega 2653 radnika.

Naročito pomanjkanje stručnih i visoko stručnih kadrova osjeća se u strukturama elektrotehnike, rudar-

stva, metala i komercijalnim službama.

Izvjesni viškovi postoje u drvo-prerađivačkim i brijačko-vlasuljarskim strukturama.

Međutim i pored deficitarnosti izvjesnih zanimanja u toku školske 1956/57. godine od prijavljenih 416 kandidata za naukovanje u privredi i zanatstvu, primljeno je svega 226 naučnika.

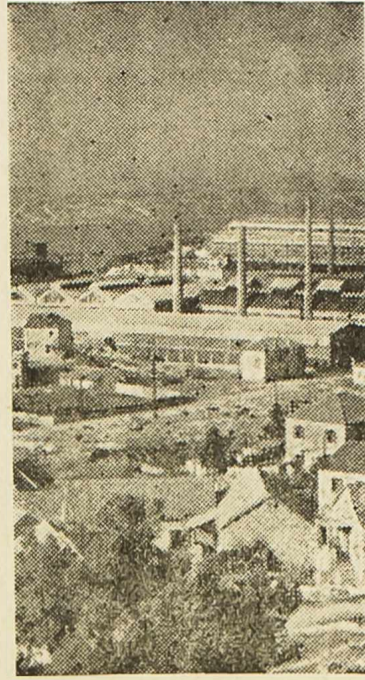
U cilju ublažavanja tih nepovoljnih odnosa u potrebama postojecih proizvodnih kapaciteta s jedne strane i broja i kvaliteta stručnih kadrova s druge strane, poduzete su izvjesne sanirajuće mjere u toku prošle i ove godine. Suradnjom sindikata i poduzeća organizirana su tokom prošle godine četiri tečajeva za metalce, rudare, građevinare, električare i transportne radnike. Nakon ovih tečajeva radnici su pred kotarskom ispitnom komisijom polagali ispite, pa je njih 81 steklo zvanje kvalificiranog, a 58 visokokvalificiranog radnika.

U 1957. godini radi već sedam sličnih tečajeva u ukupno 250 polaznika.

Radnici rudarske struke stječu stručnu spremu putem praktičnog rada u rudniku bez odgovarajuće škole, što je nedovoljno. Zakonske mogućnosti za otvaranje rudarske škole postoje, pa će trebati i ovaj problem suradnjom organa narodne vlasti i tamošnjih poduzeća što prije riješiti.

U radu na stručnom osposobljavanju radnika ima teškoća koje rezultiraju iz nedovoljne razradenosti pojedinih propisa. Mnoga zanimanja nisu unesena u programe o ispitima, kao pećari, pomorski mineri, ronici i drugi, radi čega smo nadležnim republikim organima podnijeli prijedlog za dopunu postojećih pravilnika ili izradu novih.

Naš NO kotara nema ovlaštenja za formiranje pojedinih komisija za ispite u strukturama, kao što su drvo-prerađivačka, brodograđiteljska, ugostiteljska, prehrambena i mlinska za proizvodnju kruha, iako za formiranje tih komisija

ima potrebe i mogućnosti, pa su i u tom pogledu postavljeni zahtjevi.

— Kakvo je stanje sa higijensko-tehničkom zaštitom rada u poduzećima. Postoji li na tom području kakvih problema?

— Na ovom smo području, naročito ako se uzme u obzir stanje koje smo od bivših vladodržaca naslijedili, postigli mnogo. Briga za ljude u tom pogledu došla je do naročito izražaja u izgradnji novih industrijskih objekata i adaptacijama postojećih. Međutim, i u tom pogledu, pored objektivnih teškoća (kao na pr. u Tvornici ferolegura, gdje je u pitanju statička izdržljivost krovne konstrukcije, a s time i pitanje daljnje proizvodnje starog pogona), ima propusta i nemarnosti u poduzimanju mjera higijensko-tehničke zaštite.

Pregledima Inspekcije rada utvrđeno je, da još uvijek ima nezastihanih 135 pogonskih mašina i transmisija, 46 mašina radilica i oko 350 ostalih uređaja. U nekim poduzećima nisu postavljeni osnovni sanitarni uređaji, kao umivaonici, tuševi, garderobni ormarići, a ima i poduzeća, koja su bez tekuće vode. Ima i pojava da pojedini radnici ne koriste zaštitna sredstva pri radu, iako su ih poduzeća time opskrbila.

Sve to se nepovoljno odražuje na stanje zaposlenih radnika, na gubitke pojedinih poduzeća u proizvodnji i na relativno visoke izdatke iz zdravstvene zaštite socijalnog osiguranja.

Olakšice građanima u izvršavanju vojne obaveze

IZJAVA »SERVISU ZA LOKALNU ŠTAMPU« GENERAL - MAJORA VJEKOSLAVA KOLBA

Prijedlog o izmjeni i dopuni Zakona o narodnoj obrani koji se sada nalazi pred Saveznom narodnom skupštinom daje izvjesne olakšice građanima u pogledu izvršavanja vojne obaveze. Osnovne postavke o tome već je iznio državni sekretar Trupe Gošnjak prilikom posljednje budžetske debate u Skupštini.

U prijedlogu se predviđaju tri suštinske izmjene. Prije svega, uvodi se jednogodišnji rok za onu kategoriju vojnih obveznika čija se porodica izdržava isključivo od njegovog ličnog rada. Do sada smo ovaj socijalni momenat rješavali odlaganjem vojnog roka, dok se stanje u porodici obveznika ne sredi. Drugo, njegova je porodica (ako bi on otišao u Armiju) primala novčanu ili kako se to u narodu kaže »kadrovsku pomoć«. I treće, onima koji su hranili nije mogao biti određen trogodišnji vojni rok, kao što je u mornarici.

Za ove obveznike uvodi se, dakle, skraćeni rok od godinu dana. Znači, služenje vojnog roka trajat će godinu dana i za obveznika — regruta čija se porodica izdržava isključivo od njegovog ličnog rada i čiji osnovni porez na dohodak od poljoprivrede ili drugi prihod ne prelazi iznos koji utvrđuje Savezno izvršno vijeće. Ovdje se ustvari misli na onog obveznika u čijoj porodici nema nijednog drugog člana sposobnog za rad ili privrednovanje. To su lica mlada od 18 godina, i starija do 23 godine ako su na redovnom školovanju u srednjim školama i do 27 odnosno 28 godina ako su na redovnom školovanju na fakultetima ili višim školama. U ovu grupu spadaju i muškarcu stariji od 60 godina i žene starije od 50 godina, odnosno i mlada lica ako ih je vojna ljekarska komisija oglašila za stalno nesposobne za rad.

Poslije usvajanja ovog prijedloga u Skupštini, Savezno izvršno vijeće treba da donese propis o tome koliko će drugi prihodi porodice utjecati na ovo pravo hranioca porodice. Osim ovog propisa, državni sekretar za narodnu obranu donijet će pravilnik kojim će se regulirati postupak za ostvarivanje prava koje Zakon daje hraniocima porodice. Tek kada sve te instance do-

nesu odgovarajuće propise, uzimat će se u razmatranje molbe zainteresiranih obveznika.

Druga izmjena sastoji se u tome, da se sinu-jedincu ne može određivati služenje trogodišnjeg vojnog roka. Ovo pravo dosada je, međutim, imao samo jedina koji je bio hranilac porodice. Ubuduće, jedina koji ima sestre služiti će u Armiji najviše dvije godine.

Cilj je, dakle, da se ovim odredbama olakšaju životni uslovi porodice, a građanima obveznicima omogućujući da godinu dana duže produku na produktivnom radu u privredi. Ovdje treba istaći da će se po stupanju na snagu ovog Zakona sve izmjene odnositi i na lica koja se tada budu nalazila na odluzenju vojnog roka.

Treća izmjena odnosi se na odlaganje odsluženja vojnog roka. Do sada je bilo predviđeno da se redovnim studentima odlaže odsluženje vojnog roka sve do završetka školovanja, a najdalje do navršene 27. godine života. Od ovoga su bili izuzeti samo oni studenti koji su zbog ratnih prilika bili spriječeni da na vrijeme završe školovanje. Njima se odsluženje vojnog roka odlaže najduže do navršene 31. godine života.

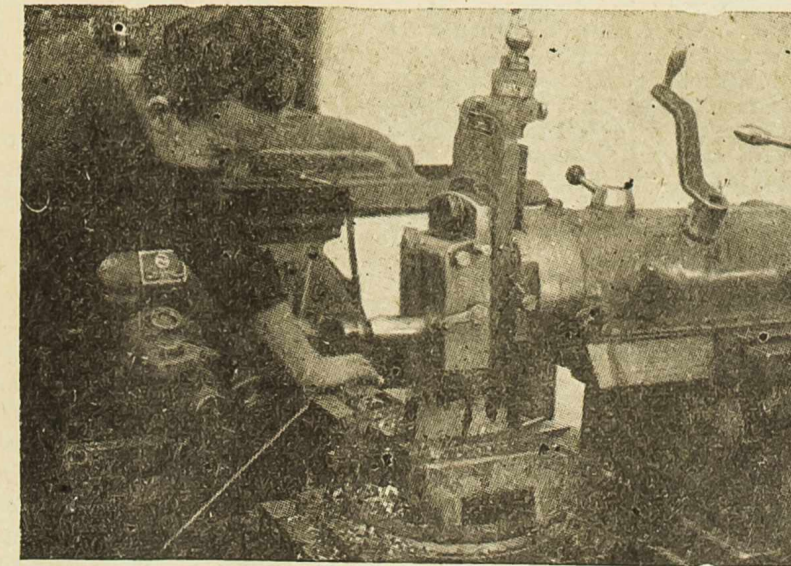
Pošto je republikim zakonima o univerzitetima ustanovljeno da studiranje traje od četiri do šest godina potrebno je da se studentima pojedinih fakulteta omogući odlaganje vojnog roka za godinu dana. Imali su se u vidu oni studenti čije studije traju teoretski 10 ili više semestara, a u praksi kao naprimjer na medicini, studije se produžavaju na 7 pa i 8 godina. Ovi studenti su u neravnom položaju s onima čije studije traju četiri godine. Zato se za njih i predlažu izvjesne olakšice. Prema tome, svima onima čije redovno školovanje traje 10 ili više semestara omogućilo bi se odlaganje služenja vojnog roka za godinu dana, tj. do kraja godine u kojoj navršavaju 28 godina života.

Ove prijedloge Sekretarijata za narodnu obranu već su usvojili Odbori za organizaciju vlasti i upravu i Zakonodavni odbor Saveznog vijeća Savezne narodne skupštine. (S. S.)

Razvoj bankarstva na kotaru

Razvoj privrede na području kotara Šibenik kao i uvođenjem sistema više banaka, koji je nastupio donošenjem Uredbe o bankama i štedioncima na početku 1941. god. uvjetovali su, da se ide na proširenje bankarskog aparata i na našem području. Obuhvaćanje svih poslova u Narodnoj banci stvaralo je dosta teškoća uslijed velikog obima poslova i preopterećenosti svih odjeljenja, tako da se je već pred izvjesno vrijeme ukazivala potreba za razgraničenjem odnosno za određenom specijalizacijom.

U tom pogledu dolazi u toku 1956. god. do osnivanja Jugoslavenske investicione banke i do prijenosa poslova i dugoročnog sektora na filijalu Investicione banke u Splitu. U sklopu toga osniva se njihova ekspozitura u Šibeniku 15. X. 1956. god. Ova ekspozitura je zapravo u daljnju likvidaciju filijale Investicione banke u Splitu, za zadatkom da prima zahtjeve za investicione zajmove, da investitorima u vezi sa zajmovima daje potrebne upute, da obavija isplate u vezi s odobrenim zajmovima i da kontrolira namjensku upotrebu sredstava iz zajma.

Iz TLM »Boris Kidrič«

Početkom studenoga 1956. god. dolazi do daljnjeg razgraničenja poslova osnivanjem i početkom rada Zadrzne štedionice u Šibeniku. Ova štedionica preuzima čitavo poslovanje zadrznog sektora na području kotara Šibenik. Zada-tak je Zadrzne štedionice, osim kreditiranja zadrznog sektora, i prikupljanje slobodnih novčanih sredstava na selu u vidu štednih uloga.

Daljnji korak u razvoju bankarstva na našem području je osnivanje Komunalne banke, koja će imati i svoje filijale u Kninu i Drnišu. Naime, sadašnje filijale Narodne banke u ovim mjestima pretvaraju se u filijale Komunalne banke Šibenik.

Komunalna banka Šibenik obavljat će sljedeće poslove: vršit će kreditiranje privrednih organizacija, izuzev onih koje će kreditirati i dalje Narodna banka, Zadrzna štedionica ili koja druga poslovna banka. Na Komunalnu banku prenijet će se računski privrednih organizacija iz sljedećih privrednih grana: — trgovine na malo, ugostiteljstva, zanatstva, stambeno-komunalne djelatnosti i kulturno-

prosvjetne djelatnosti kao i iz industrije i rudarstva, trgovine na veliko, lokalnog saobraćaja, građevinarstva, čije poslovanje pretežno zadovoljava potrebe kotara, podijeljivati će potrošačke kredite radnicima i službenicima, obavljat će službu po svim društvenim, budžetskim i drugim fondovima, koje je osnivaju Narodni odbori i vršit će financiranje investicija iz lokalnih budžetskih sredstava, obavljat će blagajničku službu u vezi s izvršenjem budžeta i službu ziro računa, računa izdvojenih sredstava, amortizacionih, investicionih i ostalih fondova privrednih organizacija sa teritorija Komunalne banke koji budu preneseni na nju, vodit će sudske i ostale depozite lokalnog karaktera, obavljat će poslove novčane štednje, zatim poslove kupoprodaje valuta u posebno ovlaštenje Narodne banke i poslove društvene evidencije za privredne organizacije.

Organi upravljanja Komunalne banke sastoje se od upravnog odbora koji ima svoj izvršni odbor, nadzornog odbora i direktora.

Izvršni odbor kao organ predstavlja uže tijelo upravnog odbora sa nadležnošću odlučivanja o tekućim poslovima. Izvršni odbor sačinjavaju: predsjednik i potpredsjednik upravnog odbora, direktor banke i dva člana koje upravni odbor bira iz svog sastava početkom svake godine.

Komunalna banka će svoje rashode pokrivati svojim prihodima. Godišnji plan prihoda i rashoda Komunalne banke donosi upravni odbor banke uz odobrenje Narodnog odbora kotara.

Iz viška prihoda nad rashodima Komunalna banka će formirati svoje fondove i to: rezervni fond, fond za vlastite investicije, fond za samostalno raspolaganje i fond za nagrađivanje službenika i radnika.

Komunalna banka Šibenik sa svojim filijalama u Kninu i Drnišu trebala bi početi sa radom u prvoj polovici mjeseca travnja o. g. U tom pravcu već se vrše intezivne pripreme za prijenos poslova sa Narodne na Komunalne banku. Svi

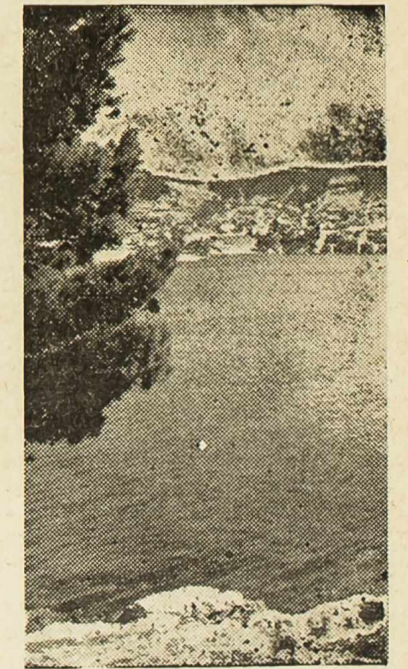
komitenti koji prelaze na Komunalnu banku bit će pravovremeno obavješteni o prijenosu poslova i datumu početka rada Komunalne banke.

Kod mjesne filijale Narodne banke ostat će i nadalje jedan mali broj većih poduzeća sa područja kotara koji imaju širi značaj za jugoslavensku privredu.

Narodna banka će i nadalje zadržavati emisione poslove, preuzet će čitavo devizno poslovanje kao i poslovanje sa poštama na području kotara.

Početkom rada Komunalne banke bit će djelomično rasterećena u poslovanju Narodna banka u Šibeniku, uslijed čega će biti omogućeno i jednim i drugima da se intenzivnije i svestranije posvete problematiki kreditiranja svojih sadašnjih komitenata, kao i da posvete veću pažnju prikupljanju svih slobodnih novčanih sredstava na svom području.

L. S.

Šumi na Šubićevcu prijeti velika opasnost

Estetski izgled jednog mjesta zavisao je u prvom redu od zelenila. Tamo gdje nema prostornih nasada zelenila, pa ma kako mjesto bilo urbanistički i arhitektonski usklađeno, ne može se zadovoljiti ukus većine stanovnika niti prolaznika. Toliko o ukusu!

Drugo, još važnije pitanje, jeste pitanje higijene grada. Nije slučajno rečeno, da su parkovi pluća grada, jer pored svježine, koju unose stabla zelenila, ona su i najbolji «usisač» prašine. Naš grad u tome pogledu stoji iznad prosjeka u primorskim krajevima. Posebno treba pozdraviti brigu naših urbanista da se u novim predjelima grada osigura što više prostora za nasade.

No glavni zadatak ovog upozorenja ne svodi se na prilike u našem gradu, premda bi se i o tome moglo dosta reći s obzirom na uništavanje nasada. Name, želimo ovime ukazati na jednu veliku opasnost, koja prijeti uništenjem pošumljenog područja u

UČENICI SREDNJE EKONOMSKE ŠKOLE POSJETILI SIVERIĆ

Prošlog tjedna je grupa učenika Srednje ekonomske škole iz Sibenika u pratnji svojih profesora posjetila Siverić. Učenicima su tom prilikom razgledali ugljenokope.

POLJSKE ŠTETE NA PODRUČJU SRIME

U sadašnjoj eri unapređenja poljoprivrede i zaštite od poljskih i šumskih šteta, na području Srime često se pojavljuju razne štete od raznih nesavjesnih lica. Ma da vlasnici zemalja, pored poreza plaćaju i određeni doprinos za održavanje poljara, ipak na ogromnom području od ceste Martinska do Jadrice i uzduž prema selu Srima do Livića (cca 10 m²) nema stalnog poljara ni lugara.

Istina, postoje dva poljara, kojima je pored ostalih terena povjereni i ovo područje, ali se rijetko pojavljuju, jer jedan poljar stane u Šepurini i pretežno čuva područje vlasnosti Prvićana, a drugi je poljar nastanjen u Šibeniku-Dolac i pretežno čuva vlasništvo Džlačana na Martinskoj. Zlarinovo područje je izloženo raznim štetocinama, kao, na primjer, ispašom stoke, sječom šume i raznih plodnih i neplodnih stabala i u sezoni kradom plodova.

Da bi se zaštitilo i ovo područje vlasnosti Zlarinjana na Srimi bilo bi potrebno da se postavi još jedno lice koje bi bilo s istog područja i koje bi moglo da čuva zlarinski imovinu na Srimi, a za što Zlarinjani imaju puno pravo da to traže od mjerodavnih, jer pored poreza plaćaju i posebni doprinos za održavanje poljara za svoj teren. Uz postavljanje još jednog poljara ili lugara na Srimi, trebalo bi jednom odlukom NO-a općine da se zabrani ispaša stoke po noći.

I. S.

okolini grada. Riječ je, dakle, o našem prostornom šumovitom parku na Šubićevcu, koji predstavlja neprocjenjivu vrijednost kao vanredno ugodno mjesto za odmor i osvježanje građana. Taj naš perivoj je zaista dragulj, koji izaziva divljenje posjetilaca, a našem gradu daje obilježje posebne draži i privlačnosti. Možda će netko pomisliti, da su ovi «hvalospjevi» pomalo i pretjerani, pa ćemo usput napomenuti, da naši veliki i moderni uređeni gradovi na prvo mjesto ističu baš svoje parkove kao najveću atrakтивnost; Zagreb — Tuškanac i Maksimir, Beograd — Kalemegdan, Ljubljana — Tivoli, Split — Marjan i slično tome. Prema tome, i mi s punim pravom možemo biti ponosni na naš Šubićevac, koji ne zaostaje za spomenutih parkova po svome smještaju i ljepoti, iako još nedovoljno uređen.

Medutim, taj naš dragulj doveden je u veliku opasnost da bude opustošen od opake najezde gusjenica, koje su napale zelena stabla neviđenom množinom. Ta opasnost je postala tolika, da se s njom moramo najozbiljnije pozabaviti i poduzeti sve raspoložive mjere za uništenje štetocina, ne želimo li u najskorije vrijeme dočekati, da nad našim lijepim gradom umjesto pitomog zelenila, zavлада goli suri krš.

Poduzimanje jedne šire akcije za uklanjanje ovog opasnog nametnika, možda ne izgleda jednostavno s obzirom na vlasničke odnose samog pošumljenog terena, jer pored općenarodne vlasnosti jednog dijela postoji i dobar dio vlasnosti privatnih lica. No u konkretnom slučaju, takav odnos ne smije da bude bilo kakva kočnica, koja bi dovela u pitanje suzbijanje ovog zla na čitavom ugroženom području, jer opći interesi zajednice moraju se uzdizati iznad interesa pojedinaca.

Kako uskladiti to pitanje, sporednog je značaja, jer osnovno je što hitnije započeti borbu, koju treba da pomognu dobrovoljno i svi naši građani, jer je riječ o spašavanju velikog dobra, koje korisno služi nama, da bi u još većoj mjeri poslužilo i našim pokoljenjima.

B. R.

Tko je odgovoran?

U Zlarinu na obali do 1954. godine nalazila se u dobrom stanju lijepa dvokatna zgrada općenarodne imovine. Radi njenog preuređenja, navodno u turističke svrhe, ista je još koncem 1954. djelomično porušena.

Iako predstavnici organa mjesne vlasti, općine pa i kotara to znaju, ipak se radom ne nastavlja.

Prije rušenja zgrada je bila u dobrom stanju sa svojih 10 prostornih soba, nekoliko magazina i nuzprostorijama, a sada se samo djelomično koristi od poljoprivredne zadruge, ma da Zlarin oskudijeva podesnim prostorijama za društvene organizacije.

Pita se, tko je u svoje vrijeme dao nalog da se zgrada ruši, zašto se ne nastavi radom i da li tko vodi brigu da se zgrada prema predviđenom planu adaptira za turističke svrhe ili da se barem vrati u prvobitno stanje, kako ne bi i dalje propadala?

I. S.

ZATON BEZ ČITAONICE

Ima već godina dana da je Zaton bez čitaonice, ona je zatvorena sa motivacijom da prostorije ne odgovaraju svrsi.

Gotovo na svim sastancima u mjestu govori se o uređenju novih prostorija za čitaonicu. Napokon su se našle i prikladne prostorije za smještaj čitaonice, ali su potom uslijedile duge diskusije o tome, kako će se prostorije urediti, međutim, nije se prišlo ozbiljnjem radu na otvaranju čitaonice. Vlasnik prostorija je dugo čekao na rezultat tih diskusija, ali je konačno i on izgubio strpljenje, pa je prostorije ustupio jednom obrtniku.

Tako su mještani Zatonu izgubili mogućnost da uskoro otvore čitaonicu koja im je itekako potrebna.

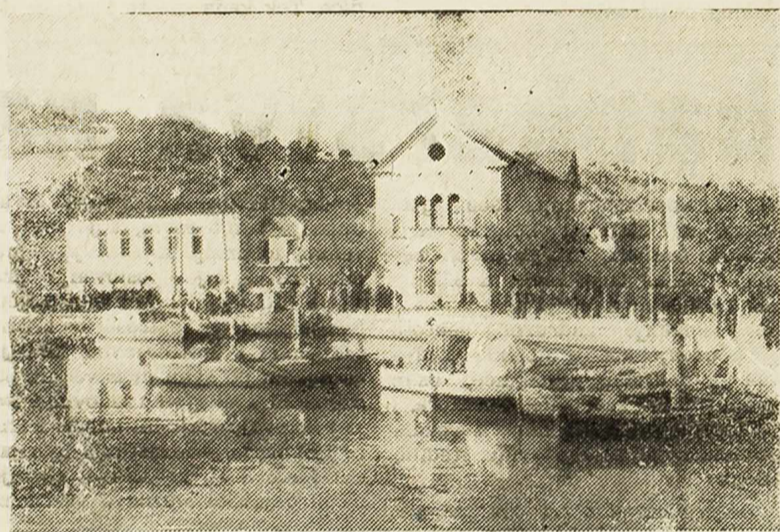
(N. S.)

ZAVRŠEN DOMAĆINSKI TEČAJ U ZATONU

Osim zdravstvenog tečaja u Zatonu su organizirana i dva tečaja za domaćinstvo. Prvi je trajao tri mjeseca, a drugi mjesec i pol. Na drugom tečaju, koji je ovih dana završen, bilo je 15 polaznica. Uspjeh je bio odličan, što je potvrdila i ispitna komisija Ženske stručne škole u Šibeniku.

U svrhu propagiranja ovih tečajeva polaznice su organizirale izložbu svojih radova, koja je pobudila velik interes u mjestu.

N.Š.

Pogled na Zaton

Zemlje o kojima se govori

INDONEZIJA

Indonezija spada među velike države svijeta i po svojoj površini i po broju stanovnika. Ona obuhvaća gotovo 2 milijuna kvadratnih kilometara površine. Po tome je veća od svake evropske države, bez kolonija, osim SSSR. Veća je od Francuske za oko pet puta, a od naše zemlje oko sedam puta. Indonezija ima oko 80 milijuna stanovnika, dakle više nego li bilo koja evropska država, osim SSSR.

To je zemlja od nekoliko hiljada većih i manjih otoka. Najveći su Java, Sumatra, Borneo i Celebes. Na velikim otocima ima brda visokih i preko 3000 metara. Tu se nalazi mnogo vulkana, a ima i dosta velikih rijeka.

Indonezija leži u najtoplijem području, oko ekvatora. Opoljena je toplim morima, čiji blagi i vlažni vjetrovi ublažavaju i vrućinu i zimu. Stoga tamo nema ni velike studeni ni jake žege. Rekli bismo da je to zemlja vječnog proljeća. U velikom dijelu države zimi je toplina oko 25 stupnjeva C, a ljeti oko 27 st. C. Sve to čini da ova zemlja i nema godišnjih doba kao kod nas. U godini se razlikuje samo kišno i sušno doba. Od mjeseca listopada do svibnja duvaju topli, vlažni vjetrovi »monsuni«, koji nose

tropsku toplu kišu. Ostalo doba godine duvaju suhi vjetrovi. Kiše napada godišnje dva puta toliko koliko kod nas.

Stoga je biljni svijet vrlo bogat. U nižim predjelima svuda su guste tropske šume pune povijaša, stabala sa teškim drvetom, kao što je mahagoni, sandalovima, palisandri i slično. Tu raste kininovac, koji je donesen iz Južne Amerike. Gotovo cijela količina kinina na svijetu dolazi iz Indonezije. Raste i kaučukovac od koga se dobiva guma, pa razne vrste palma. U njima uspijevaju mirođije, začini, kao što je papar, vanilija i drugi, za koje se Evropa jagmila i plaćala skupo, gotovo kao zlato. Isto tako obilno uspijeva riža, zatim kukuruz, duhan, šećerna trska i td.

I životinjski svijet je sasvim drukčiji nego kod nas. Tamo žive slonovi, tigrovi, majmuni, a šume su prepune svakovrsnih ptica. Ima dosta konja, svinja, koza i nešto pitomih bivola.

Zemlja je bogata i rudama. Ima zlata, boksita, nikla, a i dosta velik izbor nafte. Industrija je tek u razvitku.

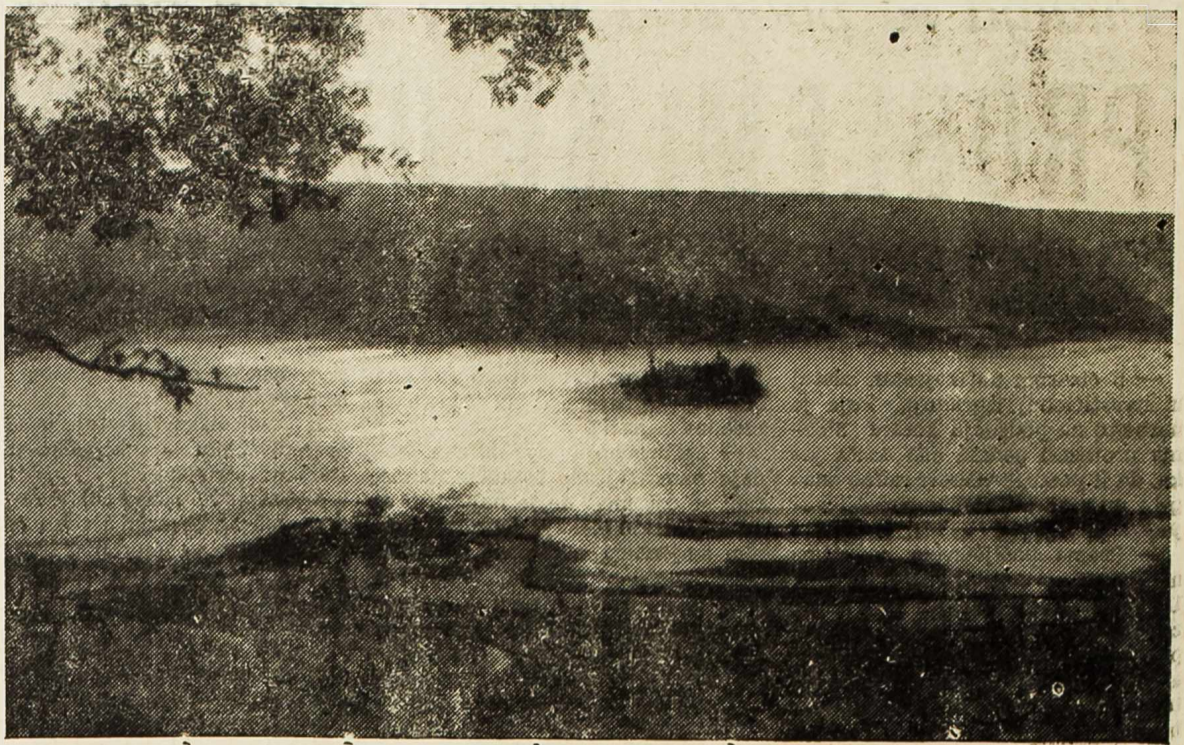
U Indoneziji su stari stanovnici Malajci, ali je ovaj bogati kraj odavna privlačio druge narode da ga osva-

jaju. Kao osvajači pojavljivali su se Indijci, neki arapski narodi, nase-ljavali su se i Kinezi, a na kraju su došli najveći osvajači, Evropljani. Kao prvi su se pojavili Portugalci, a za njima Holandanci, koji su zemlju pretvorili u svoju koloniju iz koje su stvarali bogatstvo i blagostanje svoje države u toku nekoliko stoljeća. Jedan dio ovog kraja silom su osvojili Englezi.

U toku prošlog rata Indoneziju su okupirali Japanci. Narod se digao na ustanak i borio se čitavo vrijeme. Kad je Japan protjeran, narodi Indonezije su odlučili da protjeraju i Holandane. Vođena je duga borba, sve dok nije proglašena samostalna Republika Indonezija 1949. godine.

Glavni je grad Džakarta, sa pola milijuna stanovnika, a zatim slijede gradovi Surabaja, Semarang, Bandung, Surakarta, Džodžakarta i drugi.

Indonezija ima da riješi još mnoge probleme. U njoj žive razni narodi. Govori se oko 60 jezika. Postoje razne vjere, ma da ima najviše muslimana. Sve to valja uskladiti u ravnopravnosti, no to će lakše ići, kad narod sam o tome rješava, bez kolonijalnog pritiska.

Visovac na Krki

SIMO MATAVULJ

(Svršetak)

Poslije objeda, kao obično, fra Brne leže. Bakonja ga je, kao obično čekao po listovima. Vra zažmurio jednim okom, a drugim gleda neku sliku, — goluzdravu ženu, što visaše u mjedenu okviru prema njemu.

— Ta-ako! Pa kako ti se čini da je u Skradinu? pita sinovca zijehajući.

— Lipo. Baš prilično! . . . Nego bi' vas molija pokorno za ništo! . . .

— A što?

— Da mi date koju jasru, da kupim dva, tri sudara, kapiću, karte i jedan nožić, triba mi . . .

— Dobro, dobro! . . . pa kašlje . . .

— Ali ja bi' pazarija, dok se vi probudite . . . Ako zapovijedate! — reče mali, češkajući ga tagaricom rukom — da obrnete peći, da vas malo pogladim po plećima! . . .

Stric ga posluša i u obrtanju izvadi jedan krunaš i reče: na! Bakonja ga slatko cmoknu u ruku. Tad Vra izvadi još jedan i dade mu ga.

Veseli Bakonja čisto poigravajući iskoči iz krčme, umakavši gazdaricu, koja ga čaše opet da cjeiva. Skeljo je sjedio na slaru, kurnjaveći pušiti cigar.

— Reka' ti je stric da se ne mičeš od ovlen, nego da čekaš dok se probudi, jer će se odmah polaziti. A ja ću se sad vratiti! — veli Bakonja pa poteče van.

Na ulici bješe mnogo manje naroda, nego li pred podne. »Di je Alvirevića butiga?« zapita jednu babu, što je hodila pred njim, žvačući hljeba.

— Koga Alvirevića, šinko?

— Pa Alvirevića, što prodaje robu!

— A, a, a! . . . Znam, znam, dite, to je onaj . . . znam . . . što . . .

Bakonja je minu i stiže čovjeka nekoga, pa njega isto pripita. Pred čovjekom idahu dvije ženske, koje se jedanak obrnuše i poteškoše k njemu.

Kako je Pjevalica izliječio fra-Brnu

— Ive! . . . A ti si to, Ive! . . . O, dušo moja, vidi ga! . . . Vidi, ko bi ga pozna! . . . Bakonji gotovo navriješe suze od jada, ali nema kud ni kamo, no se ljubi s njima i pita za zdravlje.

Bjehu to Prdulja Rorina i Bakrica, kći strica Sunde.

— Mi ćemo te povesti, dušo! veli strina, i podi s njim uporedo, savivši mu ruku oko vrata. Bakonja je stiskao zube, da ne izlane pedeseti dio od onoga, što mu navrije na usta, a zvjerao je na desno i na lijevo, vidi li ko, kako ga je prljava baba zagrlila, njega onako gizdava. Kad bjehu prema »paltu«, on se istrže i razmaknu se od njih.

— A ovde ti je i stric, dušo, znaš li? Očeš li da ga potražimo? . . . Njemu bi bilo ka' da sunce vidi! . . . A ti i jesi naše sunce . . .

— Ne, ne, nemam kad, nego ajdemo brzo, jer će stric ustati, pak ćemo odmah u manastir! . . .

U dućanu Alvirevića bješe naloga — najviše žena. Dva, tri šegrtića ne mogu da odole. Ali jedan, vidjevši ga zar onako lijepo odjevena, rastura gomilu žena, pa reče:

— Šta zapovijedate?

Svi se pogledi stekoše na nj.

— Dajte šudara!

— Fini', ili prosti'?

— Pa . . . osridnji'!

Šegrt se nasmija, pogledavši značajno svoje drugove.

Ne bi mu kud kamo, no morade kupiti strini i rodici po maramu i po peču sapuna. Pa onda Prdulja napomenu mu, da bi sramota bila, da ne pošalje štogod mater i sestrama. A na to sve ženske, što ih bješe u dućanu, zažagoriše, pitajući ko je i otkuda je. Njemu bi, kao da je zapao u pakao. Jedna nevjestica — po nošnji, Bukovičanka — bocnu ga palcem u stegno i prostrijela ga crnim očima. Bakonji zaplamtije obrazi, a učinje mu se, da mu se kapica na glavi obrće u vrtolac te onako zbudjen primaše sve, što je šegrt nudio, a u propasti se kad mu onaj reče, da je računao: »dva talira, manje tri karantana«. Plati, pa pobježe. Nije kročio ni deset puta, ali se sreće s nekim dromjem, u iznošenom šibenskom odijelu, što je sve klimalo oko njega. Dronjo zaduđeo cigar, a nakrivio kapiću, pak se raskorači, kad bi prema njemu, i pruži mu ruku; ne vadeći cigara iz zuba.

— O, Ive! . . . Zar me ne poznajesi? . . . Stani! . . .

— Nos! te vrag, lupežino gubava! veli Ive, pogledavši ga koso, pak ubrza.

Bješe Kenjo.

Kenjo udari na sav mah i smijeh. Ho! ho! ho! moga gospodina! Ho! ho! ho! uši gladna, što si se nazdrila u manastirinu, pa misliš: ko sam! ja sam!

. . . A ruvijanu vratarski! vikaše bratanić. Narod se obazirao. Neki dokonjaci stali na vratima, pak se o oni smiju. Počeše se otvarati prozori i pomaljavati glave. — »Ho! ho! ho! ruvijanu!« više zlica, posokoljen, što je primamio pažnju. »Stani, tavolizu, špijunu, izmečaru vratarski! . . .

Bakonja, dršćući kao prut, obrnu se odjednom i da će poteći put Kenje, ali u taj isti mah banu preda nj gomila gospode i gospoda. Bakonja poznađe sudu i pristava, što su dolazili u manastir, pa ih pozdravi kapićom i otide u krčmu.

U avliji Dorat čekaše osedlan. Domalo sade fra Brne i uzjaha odmah, te krenuše, savivši drugom, tješnjom ulicom, što ide uporedo sa glavnom. Ta ulica bješe pusta, ali po prozorima vidiše se čeljadi, najviše ženske. Bakonja uspori korak i diže glavu ponosito. Na jednome prozoru, nekako u sredini ulice, pomolile dvije ženske glavice, jedna ljepša od druge. Jedna otrže karanfil iz lonca, pa ga hiti preda nj, ali on prode. Tada jedna baba, što stajase pred vratima susjedske kuće, prekrsti se, rekavši:

— Kako si divlji, mladiću! . . . Gospojica ti baca cvit, a ti ni mukajet! . . . Aaa! to ne valja! . . .

Na to se Bakonja povrnu, sagnu se, uze cvijet, pa skide kapu i lijepo se pokloni, a one dvije cure zarumeniše se više nego on.

Pa onda pokasa fra Brne tratinom, što se odmah nadovezuje ulici. Skeljo je trčao pored konja, Bakonja za njim. Dohvatise se prašljave ceste i domalo bjehu pored krče Pavasovca. Sunce je zalazilo. Svrnuše, da se preobuku, pa krenuše dalje. Kako je izlazio za stricem, vidje malu plavjuku,

što ga je kafom služila. Za petlama ispod grudi imala je ružu. Bakonja se živo obazrije na lijevo i na desno, pa vidjevši da niko ne vidi, pruži joj karanfil. A mala se zajapri i uze cvijet, pomirisu ga, pak izvuce ružu te je njemu dade i — pobježe.

— Ajde, Ive! viknu Skeljo.

Bakonja turi ruku u kružag, pak poteče. Srce mu je strašno igralo. Čitavu uru ne progovori riječi, nego se odmicao od Skelja. Bješe čisto kao pijan. Cesto se hvataše za glavu i pitao sam sebe: a ma od šta mi je ovo? U tihoj ljetnoj noći, vjetar je pirkao s mora, zvijezde su krijesile, slavuji čepirkahu. Bakonja je sve to uživao i prošlih godina, ali mu se nikada ne učinje tako divno. Pored svega toga, spopadala ga je tuga, te je uzdisao, a i za to je pitao: ama od šta ovo? . . .

Kad se sutradan u manastiru probudi, ne bješe dobre volje. Skradin — taj Skradin, pobrkao mu bješe sav red u mozgu! Šta li mu se nije vrzlo po njemu!

Bakonja, uzimljući haljine, nade ružu već o-perutanu. On pokupi listiće, pa ih složi u kovčežić, vrh novih haljina, pa zaključa kovčeg i sahrani ključ među knjige, u policu — što dotle nikad ne bješe učinio . . .

Sve do po gospodinu-dne bijaše jednako zle volje, ali se odjednom razveseli.

Veliki, nenadni događaj se desi.

Fra Tetka bješe otišao u svoje selo i dovede otuda sinovca »zaminika u svetome redu, ako bog reče«.

Bješe to krasno djetetašce od desetak godina zdravo kao jabuka i napredno, mimo djecu.

Prozvaše ga »Butre«.

Butre — nije da bješe veseo, nego bijaše nešto veselje i dobrota, te s mjesta svakome u manastiru prionu za srce, a Bakonji najviše.

Razumije se, da je Butre zamijenio odmah Bakonju u nižim radotama — baš kao što je Bakonja zamijenio bio Mačka. U skuli Bakonja se premjesti u srednju klupe. Drugi dan povede on Butru u crkvu i tu mu svečano pređade — metlu.

— Bićemo prijatelj, pravi prijatelj, ali me moraš štovati ka' svoga starijega! A tvoj posa' već znaš šta je! I ovo još da ti kažem, ti si već čuja da me zovu Bakonjom! ali me ti ne smiš zvati tako! — reče Bakonja.

Tako završi Ive Jere Jozova Jerkovića treću godinu dakovanja.

Šibenik kroz tjedan gradska kronika Kratke vijesti iz kotara

NARODNO KAZALIŠTE

Četvrtak, 28. III. — U MORSTVO PO NARUDŽBI — predstava za pretplatnike B-1 i građanstvo.

Subota, 30. III. — ILUZIJA JEDNE NOĆ — predstava za pretplatnike B-1 i građanstvo. Početak predstava u 19.30 sati.

Uedjelja, 31. III. — O, AJ LIPO KVRAGU — predstava za radni kolektiv Građevnog poduzeća »Rad«. Početak u 15 sati.

OMLADINSKA SMOTRA — priredba povodom početka omladinskih radnih akcija. Početak u 19.30 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Na repertoaru Kazališta lutaka e Širolina bajka »U carstvu patujaka«.

Četvrtak, 28. III. — predstava za građanstvo.

Subota, 30. III. — predstava za građanstvo.

Uedjelja, 31. III. — predstava za građanstvo. — Početak predstava u 16 sati.

KINEMATOGRAFI

ESLA: premijera američkog filma u bojama — BOJONOGA KONTESA — (do 1. IV.)

Premijera američkog filma u bojama — PAKAO ISPOD NIŠTICE — Dodatak: Filmske novosti broj 13. (2—6. IV.)

LOBODA: premijera američkog filma — STAKLENA PAUČINA — Dodatak: Filmske novosti br. 12. (do 29. III.)

Premijera američkog filma — BOJIŠTE — Dodatak: Filmske novosti broj 12. (30. III. do 2. IV.)

Premijera francuskog filma — MOJA MALA LUDOST — (3. do 4. IV.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 30. III. — I. narodna ljekarna — Ul. Božidara Petranovića.

Od 31. III. — 3. IV. — II. narodna ljekarna — Ul. Bratstva i jedinstva.

IZ MATIČNIH UREDA

Šibenik

RODENI

Marija, kći Marina i Šinke Grurina; Katica, kći Ivana i Marije Krečak; Fanić, kći Boška i Blaženke Petrina; Josip, sin Jere i Stane Gracin; Bepica, kći Ive i Jerke Aras; Ljubinka, kći Marka i Mauricije Mikulandra; Boris, sin Dušana i Janje Šušić; Zdravka, kći Nike i Lucije Knežević; Branko, sin Ante i Darinke Slavica; Edita, kći Milorada i Sonje Jakas; Slavica, kći Jose i Zorke Vlahov; Ivica, sin Mate i Janje Mihaljević; Vedrana, kći Mladena i Šinke Mudronja i Tomislav, sin Ante i Ane Meić-Sidić.

VJENČANI

Matas Jakov, službenik — Belamarić Biserka, učiteljica; Mihaljević Vice, radnik — Urukalo Milica, radnica; Derađo Josip, mašinski tehničar — Roša Zlatka, službenik; Vlahov Roko, konobar — Antić Antula, domaćica i Morić-Čupin Milan, radnik — Šilović Stana, radnica.

UMRLI

Jurković Manda rođ. Mikulandra, stara 72 god.; Livaković Anka rođ. Blaženčić, stara 85 god.; Dominović Jure Tomin, star 31 god.; Karadole Marko pok. Mate, star 78 god. i Bukić Vid -pok. Šime, star 83 god.

Knin

RODENI

Ružica, kći Jovan i Desanke Japundžić; Todor, sin Sime i Anice Šljivar; Pero, sin Milana i Anke Dragišić; Filip, sin Marka i Dušanke Đujić; Miroslav, sin Obrada i Darinke Tunić; Nevenka, kći Milana i Milice Popović; Jasminko, sin Zorke Čavlina; Ljiljana, kći Alojza i Marije Butković; Nikola, sin Jose i Jovanke Bračić; Branko, sin Vojina i Janje Vujatović; Ilija, sin Jandrije i Ljubice Prijić; Slavko, sin Jandrije i Ljubice Prijić; Milica, kći Jandrije i Đurdije Bukorović i Željena, kći Dušana i Milke Vukmirović.

VJENČANI

Radenović Nikola, milicioner — Dilas Milka, domaćica i Bistričić Andrija, polj. tehničar — Knežević Milena, knjigovodna.

UMRLI

Marić Marko, pok. Ilije, star 75 god.; Jokić Pajo pok. Jandrije, star 52 god. i Daničić Manda ud. Marka, stara 47 god.

Novogradnja — izvelo poduzeće »Rad«

POMOĆ DJECI PALIH BORACA 10 godina postojanja građevnog poduzeća »Rad«

Na komemorativnoj sjednici povodom smrti Moše Pijade radnički savjet trgovačkog poduzeća »Kornat« Šibenik donio je odluku da se umjesto vijenca na grob velikog revolucionara dodijeli suma od 20.000 dinara djeci palih boraca na kotaru.

U nedjelju 31. o. m. j. kolektiv građevnog poduzeća »Rad« na svečan način proslavit će 10-godišnjicu svog postojanja. U prostorijama Društvenog doma (biv. Bojanova škola) radnički savjet ovog poduzeća, koje se u toku svog postojanja afirmiralo kao jedno od najjačih u Dalmaciji, održat će svečan sjednicu na kojoj će biti podnjet izvještaj o dosadašnjem radu. Istog dana poslije podne bit će upriličena kinopredstava za članove ovog kolektiva i brojne uzvanike.

ZAVRŠIO SEMINAR HRVATSKO-SRPSKOG JEZIKA

Prošlog tjedna završen je seminar hrvatsko-srpskog jezika, koji je pohađalo 24 učitelja s područja kotara, a kojeg je organizirao Pedagoški centar u Šibeniku.

Osim teoretskih predavanja, polaznici seminara su imali prilike da se upoznaju s radom u gradskim osmogodišnjim školama, gdje su i oni održali nekoliko predavanja. Polaznici seminara posjetili su Kazalište lutaka, gdje su se upoznali s tehnikom i organizacijom rada, a obišli su i tvornicu lakih metala »Boris Kidrič«. Prilikom razgledanja tvorničkih postrojenja učiteljima je u osnovnim crtama objašnjen proces proizvodnje.

IZVRŠILA NIZ PRIJEVARA

Organi Sekretarijata za unutrašnje poslove uhvatili su ovih dana 29-godišnjeg Stanu Despot, rodom iz Morpolače, koja je u više navrata izvršila niz prijevara, potkradavši lica kod kojih bi prenočila. Za slična djela ona je dosad dva puta bila osuđivana. Budući da se pretpostavlja da je Stana Despot za vrijeme kraćeg zadržavanja u Šibeniku također izvršila slična djela, pozivaju se sva oštećena lica da se prijave Sekretarijatu za unutrašnje poslove kotara Šibenik.

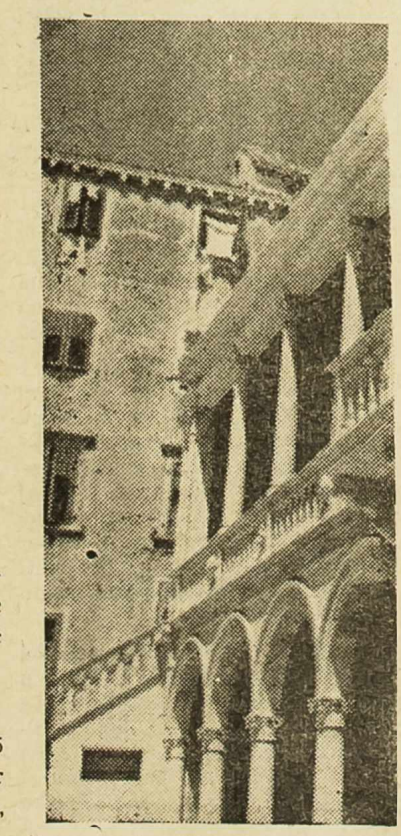
MALI OGLASNIK

Kupuje se klavir - pianino

Ponude dostaviti redakciji lista.

ZAMJENA STANA

Pančevo — Šibenik — Mijenjam dvosobni stan u centru Pančeva za odgovarajući u Šibeniku. Autobusna veza sa Beogradom svakih pola sata. Za informacije upitati u uredništvu lista.

Pisma građana

„Neki problemi poduzeća »Krka«

U prošlom broju lista objavljen je napis pod gornjim naslovom za koji smatramo da je potrebno dati objašnjenje.

Naš grad opskrbljuje kruhom, osim poduzeća »Krka«, privatni pekari i naše poduzeće preko svojih deset prodavaonica. Prema tome tvrdnja u navedenom članku, da imenovano poduzeće opskrbljuje kruhom čitav naš grad ne odgovara istini.

Nabavne cijene tjestenini, koju »Krka« proizvodi i prodaje trgovačkoj mreži, do danas su potpuno nepromijenjene, tko da o nekom sniženju cijena odnosnoj robi, od strane navedenog poduzeća, ne može da bude govora. Naime, nabavna cijena makaronima i savjetoj

tjestenini iznosi Din 94, a ostaloj tjestenini Din 85 po 1 kg — sve sa 3% rabata.

Trgovačka mreža u maloprodaji prodaje navedene prehrambene artikle po srednjoj cijeni od Din 91, s obzirom na troškove prometa trgovine na malo, tj. upravo po ovoj cijeni po kojoj je baš te artikle prodavao i do sada. Dakle, o nekom povećanju cijena u trgovini, u ovom slučaju, ne može da bude riječi.

S osvrtnom na gore utvrđeno, nejasno nam je, kako je moglo da dođe do netočnog obavještavanja naših potrošača o maloprodajnim cijenama nekih prehrambenih artikala u trgovini na malo.

Uprava poduzeća »Prehrana«

Preskupo

Išao sam jednog proljetnog posljedepodneva novom ulicom, u predjelu Plišac, sa željezničke stanic. Kamion je prošao pored mene, podigavši pritom golemu golemu prašinu. »Prava magija« — pomislio sam i gundajući otišao dalje. Moje cipele bile su potpuno bijele od prašine. Dosavši na Poljanu, zaustavio sam se blizu kazališne zgrade. Kod čistača cipela mušterija nije bilo. Lijepo me posuzio moj »partner«, a potom sam ga zapitao za cijenu. — Sto trideset — odgovorio je. Pruživši novac, pošao sam dalje gledajući u svoje svijetle cipele.

Možda i ne bih ovo spominjao, da mi se nedavno nije jedan prijatelj potužio, kako ga je »crni« »orobio« za 150 dinara. Ipak velika svota za nekoliko minuta posla.

Trebalo bi se zapitati da li za visinu usluga naših čistača cipela vodi računa netko drugi, osim nas »letećih« mušterija.

— m. —

»SIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Butić 5 - Tel. br. 5-62

Tekuća računa: Narodna banka Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik

OPĆINSKI FESTIVAL NARODNE OMLADINE U BETINI

U nedjelju je u Betini održan III. festival Narodne omladine općine Tijesno. Festival je organizirao Komitet Narodne omladine u suradnji s NO općine Tijesno.

Na festivalu su sudjelovali kulturno-umjetnička društva i sekcija iz Betine, Tijesnoga, Murtera, Pirova, Jezera i Dazline. Tamburaške sekcije koje su osnovane pri osmogodišnjim školama besprijekorno su izvele svoje točke. Nastup Omladinskog kulturno - umjetkog društva iz Šibenika publika je pozdravilo burnim aplauzom, a na kraju je izvedena premijera »Sike«, u izvedbi OKUD iz Betine.

Ovaj nastup omladine tješnjanske općine koristio je njenom zbližavanju i razvijanju prijateljstva, a omladini ostalih općina može da služi za primjer. (MM)

SKUPŠTINA POLJOPRIVREDNE ZADRUGE U VODICAMA

Na godišnjoj skupštini poljoprivredne zadruga u Vodicama, kojoj je prisustvovao i predsjednik Kotarskog odbora SSRN Roko Frkić, istaknuti su vidni uspjesi ove jake ekonomske organizacije. Zadruga je u 1956. god. ostvarila promet u visini od 249 milijuna, od čega čiste zarade u vrijednosti od 10,6 milijuna dinara. U ove brojke nije uračunata dobit od višanja koja će također biti znatna. Osim mlince, drobilice i zadržnog doma svi ostali pogoni su rentabilni.

U prošlog godini zadruga je uložila znatna sredstva za unapređenje poljoprivrede. Osnovan je radnik u kojem se uzgajaju bajame, lavandula, maslina i druge. Sađnice će se uz minimalnu naplatu davati članovima.

Na skupštini je zaključeno da se sredstva iz fonda za samostalno raspolaganje upotrebe za unapređenje poljoprivrede, kulturno-prosvjetnu djelatnost kao i za školovanje stručnog kadra. Sredstva iz kulturno-prosvjetnog fonda utrošena su za održavanje mjesne glazbe, čitaonice i knjižnice.

U zadrugi je učlanjeno 570 od 640 domaćinstava. Zaključeno je da se izabere zadržni savjet na taj način, što će po 12 domaćinstava birati po jednog predstavnika. (JM.)

NA KORNATIMA NOVI VINOGRADI I MASLINJACI

Poljoprivrednici Murtera i Betine, koji uglavnom imaju svoje posjede na Kornatima, neobično su zainteresirani za uzgoj plemenitih sorti vinove loze. Na raznim područjima Kornatskog otočja iskopani su ogromni kompleksi zemljišta zasadena vinova loza. Velika pažnja posvećena je i sadnji mladih maslina. Kad bi cijene umjetnog gnojiva bile povoljnije sigurno je, da bi i interes kod zemljoradnika bio daleko veći. To bi se nesumnjivo odrazilo na kvalitet i kvantitet poljoprivrednih proizvoda. (M. M.)

ZAHVALA

Izražavamo najtopliju zahvalnost dru. Vjekoslavu Smolčiću, šefu odjela za uho, grlo i nos šibenske bolnice, koji je nesebično ulagao velike napore i stručno znanje, da mi spasi teško bolesnog 8-godišnjeg sina DUŠANA. Također zahvaljujem dru. Domančiću, koji isto tako nije žalio ni vremena ni truda prilikom liječenja mog djeteta. Ujedno izražavam zahvalnost i ostalom osoblju tog odjela, koje je pokazalo punu pažnju i brigu prema malom bolesniku.

Svi oni zaslužuju priznanje, jer samo njima mogu zahvaliti da se moj sin nalazi danas živ i zdrav kod svojih roditelja.

Nikola Bezbradica invalid iz Kistanja

Personalna komisija NARODNOG ODBORA KOTARA ŠIBENIK raspisuje NATJEČAJ ZA OVE SLUŽBENIKE:

1. Javni pravobranilac (uvjeti: pravni fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 3 godine stručne prakse),
2. Sudac za prekršaje (pravni fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 3 godine stručne prakse),
3. Sanitarni inspektor (uvjeti: medicinski fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 5 godina stručne prakse),
4. Inspektor za srednje škole (uvjeti: filozofski fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 4 godine stručne prakse),
5. Upravno-pravni referent (uvjeti: pravni ili ekonomski fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 4 godine stručne prakse ili srednja stručna sprema, položeni stručni ispit i najmanje 7 godina stručne prakse),
6. Referent za šumarstvo (uvjeti: šumarski fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 2 godine stručne prakse),
7. Referent za veterinarstvo (uvjeti: veterinarski fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 4 godine stručne prakse),
8. Referent za vodoprivredu (uvjeti: tehnički fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 5 godina stručne prakse),
9. Referent za investicije (uvjeti: srednja stručna sprema, položeni stručni ispit i najmanje 6 godina stručne prakse),
10. Elektroenergetski inspektor (uvjeti: tehnički fakultet, položeni stručni ispit i najmanje 5 godina stručne prakse),
11. Financijska inspektora (dva) (uvjeti: ekonomski ili pravni fakultet, odnosno njemu odgovarajuća škola, položeni stručni ispit i najmanje 4 godine prakse na financijskim poslovima ili srednja stručna sprema ili njoj ravna škola, položeni stručni ispit i najmanje 5 godina stručne prakse na financijskim poslovima),
12. Referent za prihode (uvjeti: pravni ili ekonomski fakultet, položeni stručni ispit i 4 godine stručne prakse, ili srednja stručna sprema, položeni stručni ispit i najmanje 7 godina stručne prakse na poslovima financija),
13. Tržni inspektor (uvjeti: srednja stručna sprema, položeni stručni ispit i najmanje 2 godine stručne prakse na poslovima privrede),
14. Referent za planiranje u Zavodu za plan (uvjeti: ekonomski ili pravni fakultet, odnosno njemu ravna škola, položeni stručni ispit i najmanje 3 godine stručne prakse),
15. Geometra u Uredu za katastar u Kninu (uvjeti: srednja tehnička škola, odnosno geodetski tehnikum i položeni stručni ispit),
16. Službenika za kanc. radove u Uredu za katastar u Šibeniku (uvjeti: nepotpuna srednja stručna sprema),
17. Arhivara (nepotpuna srednja stručna sprema).

sportski život

I. nogometna zona

U Šibeniku slaba igra...

„Šibenik - „Tekstilac“ 2:2 (2:2)

Igralište »Rade Končar«. Vrijeme lijepo, teren pogodan za igru. Prvenstvena utakmica I. nogometne zone. Strijelci: u 3. i 30. minuti Tedling (oba iz 11 m) za »Šibenik«, a Androić u 26. (11 m) i Hrajin u 32. minuti za »Tekstilac«. Gledalaca 1500. Sudac Baučić iz Splita.

»Šibenik«: Aras, Bujas, Iljadica, Tambača, Jelenković, Zivković, Zorić, Bego, Škugor, Tedling, Stošić.

»Tekstilac«: Bengeri, Šćuric, Čop, Brezničar, Krleža, Podravčić, Hrajin, Branilović, Lampelj, Sviben, Androić.

pobjedu, koja ne bi bila nezaslužena. A šta da kažemo o domaćoj momčadi? »Šibenik« je pružio igru daleko ispod prosjeka. Od početka do kraja igre »Šibenik« je naličio na obezglavlenu ekipu kojoj ništa nije palo za rukom. Punih 90 minuta domaći se nisu uspjeli srediti. Najslabiji dio momčadi bila je navala, koja u povoljnim situacijama pred protivničkim vratima nije znala pronaći put do mreže. Jedamput je u prvom poluvremenu goste spasila stativa. Slaboj igri »Šibenika« pridonijela je slaba taktika pomoćnog reda, kojem nije uspjevalo da u danim momentima pomogne obrani, a u času napada i svom prednjem redu.

Tokom prvog poluvremena gosti su imali laganu premoć, dok je nastavak pripadao domaćim. U drugom poluvremenu »Tekstilac« je skontirao svoje snage na obranu, gdje je najveći dio tereta s uspjehom obavio srednji pomagač Krleža. U tom razdoblju lopta se brzo prenosila s jedne strane na drugu, gdje su vratari imali pune ruke posla. Tri dosuđena jedanaesterca posljedica su brzog i oštrog tempa, koji nije jenjavao do posljednje minute.

Kod gostiju su se istakli Branilović, Krleža, Bengeri i Čop, a kod domaćih Tambača i Jelenković u obrani, a Škugor u navali. Sudac Baučić učinio je niz griješaka. (J.)

... bolja u Ljubljani

„Šibenik“ - „Ljubljana“ 2:2 (1:1)

Igralište u Šiški. Vrijeme lijepo. Gledalaca 2.000. Sudac Mikulan iz Zagreba odličan. Zgoditke p. stiglj za »Ljubljanu« Hacler i Dolenc, a za »Šibenik« Škugor i Sočan (autogol).

»Šibenik«: Bašić, Šupe, Iljadica, Tambača, Jelenković, Zivković, Zorić, Stošić, Škugor, Tedling, Rak.

»Ljubljana«: Jareb, Pirc, Čretnik, Gruđen, Sočan, Mezak, Perharić, Lukežić, Dolenc, Blaznik, Hacler.

Početni udarac izvode domaći, koji odmah dolaze do vrata gostiju i nakon oštrog starta nad igračem Dolencem, Hacler izvodi slobodan udarac sa 20 metara. Bašić je uspio zadržati loptu, ali je zatim ispušta iz ruke, tako da ona prelazi gol liniju i igra ponovo počinje sa centra. Taj zgoditak daje podstreka igračima »Ljubljane« koji silovito napadaju. Malo zatim »Šibenik« sređuje svoje redove i poslije jednog napada oštra lopta, koju je uputio Tedling, odlazi preko gola. U 27. min. Škugor, nakon što je prešao dva igrača, uspijeva pored nemoćnog golmana plasirati loptu u mrežu. Do kraja poluvremena nije bilo nekih značajnijih momenta.

Drugo poluvrijeme započinje napadima »Šibenika«, koji opsjeda domaća vrata. U 65. minuti Tedling prodire preko lijevog krila i na udaljenosti od oko 20 metara iskosa tuče prema голу, gdje se stvorio buket igrača. Lopta je oklizla o nogu Sočana, pogodivši po drugi puta mrežu Ljubljančana. Zatim slijedi period jedne doista lijepe igre »Šibenika«. U kratkom razdoblju lopta je tri puta pogodila stativu. U jednom protunapadu

domaći preko Dolenca izjednačuju griješkom Bašića, koji je nepotrebno napustio svoja vrata. Do kraja igre uslijedio je niz naizmjeničnih napada jednog i drugog tima, ali bez rezultata. Kod »Šibenika« su se istakli Šupe u obrani, a Tedling u navali. (A. E.)

REZULTATI XIV. KOLA

Trešnjevka — Odred 3:1, Turbina — Split 1:3, Rijeka — Grafičar 5:0, Metalac — Ljubljana (3:2), Šibenik — Turbina (1:1), Split — Rijeka (3:2) i Grafičar — Odred (2:2). U zagradama su označeni rezultati postignuti u jesenskom dijelu prvenstva.

PAROVI XV. KOLA

U nedjelju se igra XV. kolo u kojem se sastaju: Jadran — Trešnjevka (1:4), Uljanik — Tekstilac (5:0), Metalac — Ljubljana (3:2), Šibenik — Turbina (1:1), Split — Rijeka (3:2) i Grafičar — Odred (2:2). U zagradama su označeni rezultati postignuti u jesenskom dijelu prvenstva.

Tablica

Split	13	11	1	41:15	23
Rijeka	13	8	2	35:13	19
Šibenik	14	7	2	35:19	19
Trešnjevka	13	8	2	36:19	18
Metalac	13	5	4	24:18	14
Uljanik	13	5	4	26:21	14
Tekstilac	14	4	2	22:34	10
Turbina	13	4	2	12:27	10
Jadran	13	3	7	19:32	9
Ljubljana	13	3	7	17:31	9
Odred	13	2	4	12:19	8
Grafičar	13	2	10	12:43	5

Jugoslavenski cup

Danas se igra osmina finala Jugoslavenskog kupa u kojem sudjeluje i domaća momčad »Šibenik«, koja će se na svom terenu sastati s ekipom »Nafta« iz Savanskog Broda. U ostalim susretima se sastaju: Partizan — Dinamo, Crvena zvezda — Lokomotiva, Velež — Radnički, Odred — Budućnost, Proleter — BSK, Spartak — Zenica i Rabotnički — Vojvodina. U savršnom dijelu takmičenja učestvuje deset članova I. lige, pet ženskih klubova i jedan klub iz podsavznog prvenstva.

„ŠIBENIK“ — „RADNIČKI“ 3:1

U prijateljskoj nogometnoj utakmici, koja je u nedjelju odigrana između juniora »Šibenika« i prve ekipe »Radničkog« pobjedila je mlada momčad »Šibenika« za 3:1. Pobjednici su nadigrali svog protivnika, a rezultat odgovara omjeru snaga na terenu. Vratar »Šibenika« uspio je braniti udarac s jedanaest metara, koji je izveo Reljanović. Zgoditke za »Šibenik« postigli su Bakotić 2 i Orošnjak, a za »Radnički« Reljanović (11 metara).

Utakmicu je dobro vodio Dunčić.

U predigrji je drugi tim juniora »Šibenika« svladao ekipu »Strujek« sa 1:0. (S. M.)

ZAHVALA

Ovim putem izražavamo toplu zahvalnost našim vrijednim radnicima, koji izgrađuju luku u Latakiji, za poslanih 65 dolara, kao materijalnu pomoć našem klubu.

Uprava NK »Šibenik

zanimljivosti - pouka - zabava

Vrijednost mesa u ljudskoj ishrani

Vrijednost mesa u ljudskoj ishrani cijeni se već odavno. Ali se u njegovoj upotrebi pretjerivalo, i to na račun povrća, voća i mlijeka. Mnogi u tome i danas pretjeruju. Pretjerana upotreba mesa u pojedinim prilikama, kao što su svadbe, slave i druge zgode, čini njegovu upotrebu neracionalnom i neekonomičnom. Tako na pr., nije rijedak slučaj, da ljudi zbog skupoće mesa u takvim prilikama prosto osiromaše, jer se tada kolju

svinje, jagnjad i telad. Zbog tih rdavih običaja ljudi se i zadužuju, jer ako nemaju svoje stoke kupuju je za skupe novce i t. d. Umjesto da se meso u ishrani kroz cijelu godinu pravilno raspoređuje, ono se jede i upravo njime prejedaju, dva do tri puta u godini, a u ostale dane se »gladuju« bez mesa.

Zašto je potrebna ravnomjerna upotreba mesa u našoj ishrani? Meso sadrži puno bjelancevine, zatim gožda, tog značajnog sastojka naše krvi. Meso nadalje u sebi ima i fosfora, kao i vitamina iz »B« grupe, naročito mršavo meso i iznutrice.

Kvalitet mesa zavisi od vrste i rase domaće životinje, njene starosti i zdravlja, a naročito od načina njegje i ishrane. Zato se i govori, piše i na primjerima pokazuje: koliko pojedine rase i njihova pravilna ishrana i njega daju bolj kvalitet mesa, mlijeka, jaja i t. d. Treba nastojati, da se mnogo toga nauči, jer se kroz znanje podiže i vlastito stanje — upotrebom ili prodajom.

No, pošto meso ne sadrži nekih sastojaka, kao što su na pr. kalcij i malo vitamina »A«, treba ga u ishrani davati samo kao dodatak povrću; a u pogledu bjelancevina, meso se može zamijeniti mlijekom, mliječnim proizvodima i jajima. Te namirnice sadrže i one sastojke kojih meso nema (kalcij i svi vitamini). Nedostatak je mlijeka što nema gožda, ali taj sastojak unosimo u tijelo povrćem (naročito špinatom, koprivom i drugim). Mlijeko, mliječni proizvodi i jaja su i jeftiniji za ishranu od mesa.

Pokazat ćemo to, upoređujući kaloričnu i novčanu vrijednost mesa i mlijeka: jedna litra mlijeka košta oko 50, a jedan kilogram mesa 250 dinara. Jedna litra mlijeka daje isto toliko kalorija koliko i pola kilograma govedeg mesa, što znači da istu količinu kalorija u mlijeku platimo 50, a u mesu 125 dinara. Time ne mislimo isključiti meso iz ishrane zbog navedenih razloga, ali podvlačimo da se ono može zamijeniti mlijekom. Bez jednog ili drugog ishrana je nepravilna i posljedice su teške, naročito u doba rasta i razvitka, kod žena koje nose i doje dijete, i t. Ali odrasli i stari moraju u svojoj ishrani primati određeni minimum bjelancevina.

Kod upotrebe mesa, posebno u ljetnim mjesecima moramo biti vrlo oprezni, jer su bjelancevine mesa podložne štetnom djelovanju mikroba, koji u njima proizvode neke otrove. To je donekle uzrokovano time, što meso ne sadrži kiseline, koje u izvjesnoj mjeri sprečavaju rad mikroba (bakterija). Zbog toga i čuvamo meso u krpi namočenju u octu i na hladnom mjestu, jer time sprečavamo umnožavanje i štetan rad bakterija. Brzom kvarenju podložno je naročito riblje meso, pogotovo ako utrobu ribe odmah ne odstranimo jer u crijevima ribe postoje mikrobi koji razorno djeluju i čine riblje meso vrlo otrovnim za ishranu. Stoga je najbolje kupovati svježu ribu i odmah iz nje odstraniti utrobu.

MALI SAVJETI

Vodu u kojoj ste kuhali pirinač nemojte baciti. U njoj ispirajte svilene čarape i svileno rublje. Od ove vode dobit ćete lijep sjaj.

Vodu u kojoj ste kuhali krompir, čuvajte u jednoj boci, da je imate pri ruci, jer ona skida mrlje i svaku zaostalu masnoću sa kuhinskog posuda i metalnog pribora za kuhanje.

Krpe za brisanje poda duže tražuju, ako se uzduž i poprijeko prošiju pomoćnim koncima, raznoobojnim ostacima od kakvog ručnog rada.

Ako kvaka na vratima i pored brižljive njege brzo potamni, ispirajte je rasječnim prijesnim krompirom, poslije toga vunenom krpom, dok god ne počne da se svijetli.

Vraćanje nekadašnjeg izgleda starih korica. Ako su tvrde korice na knjigama izbjiledele od svijetlosti, ispirajte od prašine ili ruku za vrijeme čitanja, dovoljno je da ih prebrišete mekom krpom ovlaženom alkoholom, pa da im se vrati negdašnji izgled.

Da biste dobro skuhalili ribu stavite uvijek malo octa. Tako vam se riba nikad ne će raspasti.

U ulje za salatu koje je postalo mutno, treba na pola litre ulja dodati polovinu kavene kašike soli. Zajedno sa mltljagom so će se sleći na dno boce; razbistreno ulje treba tada procijediti.

Da kava zadrži ugodan miris. Ispržena kava dugo će zadržati ugodan miris, ako je odmah poslije prženja pospete sa malo šećera.

Jabuku ćemo moći dobro oljuštiti, ako je prethodno držimo pola minute u vreloj vodi.

Kako ćete napuniti boce s uskim grlićem u koje ne može da uđe nijedan ljevak. Uzmite pola ljuske od jajeta, probušite ga na dnu debljom iglom i stavite na grlo boce. Upotrebite ćete ga kao ljevak.

Sve materije možete i sami impregnirati. Tkanine se mogu impregnirati na sasvim prost način. Sto grama burove vode rastvoriti u pet litara vode, u taj rastvor potopiti tkaninu i ostaviti je da u njoj postoji deset minuta. Zatim je ovlas iscijediti i objesiti da se suši. Poluvlažnu glačati sa naličja.

Svila, da bi se impregnirala na ovaj način, mora duže da stoji u rastvoru burove vode. Tada se objesi da se suši, ali bez prethodnog cjeđenja. Kad se svila potpuno osuši, isti postupak ponovi se još dvaput. Naposljetku

svila se objesi da se suši; kad je samo još malo vlažna, zavije se u »rolnu« i poslije kratkog vremena glača sa naličja.

Čistoća odijela. Održati odijelo, njegovati ga, znači štedjeti. Haljine treba što češće vjetriti i to najbolje noću na vlažnom zraku.

Muške hlače pri glačanju nikad se ne smiju potpuno osušiti, a odmah poslije glačanja valja ih objesiti da se ohlade i potpuno osuše.

Šešire s vremena na vrijeme četkati nakvašenom četkom u čist benzin.

Haljine od vještačke svile ne treba slati na kemisko čišćenje, niti trošiti novac za čišćenje. Vještačka svila najbolje se pere u mlakoj vodi, a pri ispiranju u hladnu vodu treba staviti dosta oetene kiseline. Tako će boja ostatati svježa a svila dobiti svoj nekadašnji sjaj. Oprane haljine samo malo prosušiti, pa zatim uviti u debeo ručnik i još vlažne glačati s obratne strane.

Ljuske od jaja ne treba baciti poslije upotrebe, već staviti na sunce da se osuše od bjelanceva, pa ih onda staviti u jednu kutiju — (najbolje) u limenu. Ove ljuske možemo vrlo dobro upotrebiti za ispiranje prljavih flaša od octa, ulja, vina, rakije i dr. Ljuske se najprije istucaju, pa se polagano sipaju u flašu u koju se na to dodaje malo rastvorene sođe, octa i soli i tako se dugo mućka, dok se sva nečistoća iz flaše ne pokaže na dnu, a flaša, kad kroz nju pogledamo bude svjetla.

Ljuske od jaja mogu se upotrebiti i kao đubrivo. Zato dobro osušite, sitno istucajte, taj prašak pomiješajte sa zemljom u saksijama. Biljke će vam zato biti blagodarne, bit će zelene i bujnije će cvjetati, prašak od ljuske jajeta odlično je đubrivo, osim toga on rastresa zemlju i ne dopušta da se ona ukiseli i truli.

Kako se peru četke za obuću. Tko polaže na brižljivu njegu svoje obuće i želi da mu ona što duže ostane u dobrom stanju, mora da vodi računa i o češćem pranju četaka. Četke za obuću se peru u blažem rastvoru amonijaka. I krpe za trljanje cipela poslije čišćenja, treba prati sapunom, s malim dodatkom amonijaka i terpentina.

Da popravimo stare metle. Poslije duže upotrebe metla se često ne upropasti, ali se tako zbije i stisne, da nije više za upotrebu; Da bi popravili metlu, treba je potopiti u kofi punoj klučale vode. (S. S.)

Osnivačka skupština SAVEZA SPORTOVA

U prostorijama Kotarskog sindikalnog vijeća održat će se u subotu 30. o. mj. osnivačka skupština Saveza sportova kotara.

Rad skupštine počet će u 16.00 sati.

USPJEH »MORNARA« NA STALNOM TENISKOM PRVENSTVU HRVATSKE

U Zadru je održano stolnotenisko prvenstvo NR Hrvatske, u južnoj grupi, u kojoj je sudjelovalo 11 ekipa. Šibenski »Mornar« igrao je u sastavu: Validžić, Gulin, Deković i Vuletić. »Mornar« je zabilježio 6 pobjeda dok je u 4 susreta doživio poraz. Na tom prvenstvu on je osvojio četvrto mjesto, što predstavlja uspjeh s obzirom na jaku konkurenciju. Prva tri mjesta pripala su zagrebačkim klubovima »Elektrostroju«, »Podgorcu« i »Poštaru«.

»Mornar« je zabilježio ove rezultate: protiv »Jugovinila« 5:0, »Orkana« je pobijedio 5:0, »Partizana« iz Pule 5:0, »Uljanika« (Pula) 5:2, »Splita« 5:3 i »Vrata« (Gorski Kotar) 5:0, dok je izgubio od »Elektrostroja« 0:5, »Podgorca« 0:5, »Poštara« 3:5 i »Metalca« 3:5.

(M. M.)

OBAVIJEST

„KRKA“ poduzeće za promet i preradu žitarica na veliko — Šibenik

Raspolaže sa slijedećim osnovnim sredstvima:

1. Teretni auto marke »Fiat« nosivosti 1 tone, sposoban za vožnju.
 2. Dvije hidraulične prese za istiskivanje ulja iz maslinova tijesta Ø 280 u dobrom stanju.
 3. Jedan kompletni kameni mlin za mljevenje maslina u maslinovo tijesto u vrlo dobrom stanju.
 4. 5 komada kamenica za ulje sadržine od 1.500 do 3.000
 5. Jedan stojeći parni kotao od 15 met. og. površine bez pumpe u dobrom stanju.
 6. 6 komada automatskih rabljenih vaga nosivosti po 10 kg. Potrebni popravci.
 7. 5 komada decimalnih vaga nosivosti od 300 do 1000 kg. Potrebni popravci.
 8. 1 ručna sisaljka (za vino). Potreban popravak.
 9. 2 nova mlinska kamena od 95 cm.
 10. 1 mašina za ljuštenje ječma. Potreban popravak.
 11. 1 mašina za istiskivanje bademova ulja. Potreban popravak
 12. 1 monofazni elektromotor »Marelli« 0,3 HP 220 v 1160 okr/m. Potreban popravak.
 13. 1 monofazni kotatorski motor 220 V 1.36 Amp. 1430 okret/m. Potreban popravak.
 14. 1 kotatorski motor 1.5 HP 300 V 1250 okr/m. Potreban popravak.
 15. 1 kotatorski motor 2.4 A 300 V 1380 okr/m. u ispravnom stanju.
- Ova sredstva dajemo po sad. knjig. vrijed. ili bez naknade.